

OSNOVNA ŠOLA I MURSKA SOBOTA
ŠTEFANA KOVAČA 32
9000 MURSKA SOBOTA

RAZISKOVALNA NALOGA

Humor od nekdanj in povsod – od Jurčiča do današnjega Prekmurca

PODROČJE: SLOVENSKI JEZIK ALI KNJIŽEVNOST

Avtorice:

Veronika Horvat, Nika Hraščanec, Iva Perš

Mentorica: Milena Mohorko

Somentorica: Anita Šinko

Murska Sobota, marec 2022

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo mentorici gospe Mileni Mohorko, ki je vztrajala in zaupala v naše delo. Hvaležne smo ji za vso vzpodbudo, razumevanje in potrpežljivost. Prav tako se zahvaljujemo gospe somentorici Aniti Šinko za njen prispevek.

Posebna zahvala gre našim spoštovanim pripovedovalcem aktualnih zgodb: gospe Dušanki Horvat, gospodu Miranu Camplinu in gospe Poloni Hraščanec

Ravno tako se zahvaljujemo našemu ravnatelju gospodu Alešu Benku, ki je podprl našo idejo in izdelavo naloge.

Zahvala gre tudi našim staršem ter seveda vsem, ki ste nas spodbujali s svojimi besedami in nam stali ob strani.

Hvala.

POVZETEK

Besede imajo posebno moč in so glavno sporazumevalno orodje med ljudmi. Izgovorjene odzvanjajo v govornicu, še bolj pa v poslušalcu in njegovem odzivu nanje. Zapisane lahko brez okrnjenosti vedno znova prebiramo, doživljamo in jih skozi čas razumemo v različnih odtenkih. Te nimajo vpliva le na posameznika, temveč zmeraj tudi na širšo okolico. Ker smo po naravi vesela in učljiva dekleta, imamo rade tudi lepe in pomenljive besede ter njihov učinek. Rade se smejemo šalam in zgovornim ljudem, ki znajo s spretno izbranimi besedami povedati resnico, pri tem ne užaliti posameznika in okolice ali pa se razjeziti.

Med poletnimi klepetanji ob sladoledu in ob mestnem bazenu je beseda nanesla tudi na učitelje. Kaj počnejo, kako se zabavajo in sproščajo, kako bodo jeseni zopet gnjavili ... Naenkrat smo se ustavile pri naši prijetni učiteljici zrelih let, ki v svojem poklicu uživa, je stroga, a pri tem spoštovana in nasmejana. Le kako ji uspeva? Nismo takoj našle odgovora. Šele prve šolske dni se nam je posvetilo. Njen uspeh in zadovoljstvo se skrivata v humanem humorju in izgovorjenih besedah. Na panoju pred knjižnico nas je v začetku šolskega leta pozdravljala velik plakat kozla, ki ga vlečejo na sodišče, zraven pa pripis: »V letu 2021 se spominjamo 140. obletnice smrti Josipa Jurčiča.« O jubilejnem letu je uvodno uro spregovorila tudi učiteljica slovenščine, ko nas je povabila k branju knjig za bralno značko in ponudila tudi mentorstvo za raziskovanje na področju jezika ali književnosti. Ugriznile smo v sočno jabolko. Jurčiča, njegovega kozla, nasmejano učiteljico in ponudbo za mentorstvo smo povezale in rodila se je ideja. Raziskovale bomo humoresko in humor! Širok nabor možnosti smo skrčile na častitljivo Jurčičevo Kozlovsko sodbo in na aktualne prekmurske pisce. Temu pa smo seveda dodale še sočni govor treh oseb, ki nam dnevno božajo uho in razvajajo duha. Skozi branje, iskanje, izpisovanje in zapisovanje humorističnih motivov in njihovo analiziranje smo se veliko naučile in pri tem tudi uživale. Dodaten užitek pa nam je ponudilo še ilustriranje nekaterih izbranih humorističnih motivov. Živel humor tudi v teh časih!

KLJUČNE BESEDE: Josip Jurčič, Vesna Radovanović, Feri Lainšček, Miki Roš, Bogdan Novak, Branko Šömen, humoreska, humor, humorist, humoristični motiv, ilustracija.

SUMMARY

Words have a special power and are the main communication tool between people. Spoken words echo in the speaker but even more so in the listener and his response to them. Written words can be read once and again and be understood in various shades. They have an impact not only on an individual but always on the wider community. We are cheerful and teachable girls who also love beautiful and meaningful words and their effect. We like to laugh at jokes, and we like talkative people who know how to tell the truth with cleverly chosen words, without getting angry or offending an individual and the surrounding people.

During the summer chats while eating ice cream and spending time at the town pool the word shifted also to our teachers. What they do, how they have fun and relax, how they will be annoying again in the autumn... Then the conversation stopped at our pleasant middle-aged teacher who enjoys her profession. She is strict but at the same time respected and smiling. Just how does she manage it? We did not find the answer immediately but in the first days of school. Her success and satisfaction lie in her humane humour and spoken words. At the beginning of the school year, we were greeted by a large poster of a goat being dragged to the court, with the caption: "In 2021 we commemorate the 140th anniversary of Josip Jurčič's death." Then she invited us to read books for the reading badge and offered her mentorship for research in the field of language or literature. We decided to take a bite of the juicy apple. We connected Jurčič, his goat, the smiling teacher, and her offer for the mentorship and so the idea was born. We will explore comedy and humour! We have reduced the wide range of possibilities to the venerable *The Famous Goat Trial* (Kozlovska sodba) by Josip Jurčič and to current writers from Prekmurje. To this, of course, we added the rich speech of three people who caress our ears and pamper our spirit daily. We truly enjoyed and learned a lot while reading, searching, and writing down humorous motifs and analyzing them. An additional pleasure was given by the illustration of some selected humorous motifs. Long live humour even in times like these!

KEY WORDS: Josip Jurčič, Vesna Radovanović, Feri Lainšček, Miki Roš, Bogdan Novak, Branko Šömen, comedy, humour, humorist, humorous motif, illustration

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
2 METODOLOGIJA	2
2.1 Namen raziskovalne naloge	2
2.2 Cilji raziskovalne naloge	2
2.3 Raziskovalne hipoteze:	3
TEORETIČNI DEL	4
3 PREDSTAVITEV IZBRANIH LITERATOV	4
3.1 Josip Jurčič	4
3.2 Franc (Feri) Lainšček	8
3.3 Bogdan Novak.....	12
3.4 Branko Šömen.....	15
3.5 Vesna Radovanovič.....	17
3.6 Milivoj Miki Roš	20
EMPIRIČNI DEL	22
4 IZPIS, TEMATIKA IN ANALIZA HUMORISTIČNIH MOTIVOV V IZBRANIH DELIH	22
4.1 Humoreska, anekdota, satira	22
4.2 Snov, motivi, tema, ideja, zgodba (fabula), prostor, čas, pripovedovalec, književne osebe v pripovednih besedilih – v prozi	23
4.2.1 Josip Jurčič: Kozlovska sodba v Višnji Gori.....	24
4.2.2 Feri Lainšček: Deček na dedovem kolesu	29
4.2.3 Bogdan Novak: Zaletenci	33
4.2.4 Branko Šömen: Skregan s pametjo	40
4.2.5 Vesna Radovanovič: Kdaj ste umrli?	47
4.2.6 Milivoj Miki Roš: Kako sem videl svet izpod mize/Kak san vido svejst spod stola.....	51
4.3 Analiza izpisanih humorističnih motivov.....	56
5 VSAKDANJE PRIPOVEDI NAŠIH ZNANCEV	61
5.1 Pripoved Mirana Camplina.....	61
5.1.1 Slovarček prekmurskih izrazov	62
5.1.2 Kdo je Miran Camplin.....	66
5.1.3 Humoristični motivi v pripovedi.....	67
5.2 Pripoved Dušanke Horvat	68
5.2.2 Kdo je Dušanka Horvat	70

5.2.3 Humoristični motivi v pripovedi.....	70
5.3 Pripoved Polone Hraščanec.....	72
5.3.1 Slovarček prekmurskih izrazov.....	73
5.3.2 Kdo je Polona Hraščanec.....	76
5.3.3 Humoristični motivi v pripovedi.....	76
5.4 Analiza pripovedi.....	77
6 ZAKLJUČEK.....	79
7 VIRI IN LITERATURA.....	81

KAZALO SLIK

Slika 1: Jurčičeva rojstna hiša na Muljavi	4
Slika 2: Slovenski narod	5
Slika 3: Josip Jurčič	6
Slika 4: Kozlovska sodba v Višnji Gori	7
Slika 5: Rojstna hiša urejena v spomenik dolenskega stavbarstva	7
Slika 6: Feri Lainšček	8
Slika 7: Deček na dedovem kolesu.....	9
Slika 8: Lainščkova pripovedna dela.....	10
Slika 9: Nekatero Lainščkove pesniške zbirke.....	11
Slika 10: Bogdan Novak.....	13
Slika 11: Zaletenci.....	14
Slika 12: Zbirka Zvesti prijatelji	14
Slika 13: Zbirka Lipa zelenela je.....	15
Slika 14: Branko Šömen	16
Slika 15: Skregan s pametjo.....	16
Slika 16: Nekatera Šömnova dela	17
Slika 17: Vesna Radovanovič	18
Slika 18: Kdaj ste umrli?	19
Slika 19: Njene pravljice.....	19
Slika 20: Milivoj Miki Roš	20
Slika 21: Kako sem videl svet izpod mize	21
Slika 22 : Motiv nesmisla	24
Slika 23: Motiv pijančevanja	28
Slika 24: Motiv verske nezvestobe.....	29
Slika 25: Motiv domišljije	32
Slika 26: Motiv norčevanja.....	33
Slika 27: Motiv nevednosti	39
Slika 28: Motiv nevednosti	40
Slika 29: Motiv nerodne situacije.....	46
Slika 30: Motiv opisa osebe	47
Slika 31: Motiv iskrenosti.....	51
Slika 32: Motiv ukane.....	52
Slika 33: Motiv jezičnosti.....	56
Slika 34: Miran Camplin	66
Slika 35: Motiv smešnega opisa.....	67
Slika 36: Motiv iskrenosti.....	70
Slika 37: Motiv pozabljivosti.....	76

1 UVOD

Slovenščina je naš materni in skupni jezik. V njem se sporazumevamo na različnih ravneh. Služi nam v vsakdanjem življenju in ima praktični, uporabni namen. S svojim besediščem in sporočilnostjo pa nas tudi duhovno bogati in prispeva k naši osebni rasti.

Umetnostni jezik živi, diha in sporoča drugače od neumetnostnega. Vsakega posameznika nagovarja na drugačen način. Njegovega sloga ni mogoče celovito definirati, saj raste in se razvija na podlagi osebnega čustvovanja in doživljanja. Izbiramo in prebiramo ga ob različnih priložnostih. Te pa od nas pričakujejo in zahtevajo poseben nabor primerne besedišča, s katerim želimo ubesediti naš čustveni svet. Veselje, druženje, zaljubljenost, ljubezen ali rojstvo ubesedujemo z radostnim in razigranim besediščem. Žalost, osamljenost, izguba, strah, samota so največkrat izraženi z manj besedami. Toda vsaka izmed njih nosi globoko sporočilo. Za tistega, komur je namenjena in za ustvarjalca samega, ki jo neposredno izpove iz občutij svoje duše. Zapisane besede običajno še dolgo živijo globoko zasidrane v človeka.

Naša raziskovalna naloga se osredotoča na humor Josipa Jurčiča in nekaterih naših živečih prekmurskih piscev. Ker smo mnenja, da nas humor in domače slovensko besedilo združujeta kot različne, samosvoje ljudi, smo se odločile prav za to raziskavo. Tega se dobro zavedamo, saj živimo med značajske zelo raznolikimi ljudmi – preresnimi, preotožnimi, veselimi, žalostnimi, deloholiki, brezbrizneži, svobodnjaki ... Njihov način življenja se odraža tudi v njihovih besedah in pogledu na svet. Vsak človek, še posebej pa to velja za veseljaka, doživlja človeško življenje po svoje. Vesel pogled olajša težko življenje in ga, čeprav navidezno, tudi razbremeni. Humor nas medsebojno povezuje in opogumlja. Z njim postajamo enakovredni drug drugemu. V njem se bogataš in revež, zdrav in bolan, star in mlad zlijeta v usodo vseh nas ljudi. O tem je že pred več kot 150-imi leti govoril Josip Jurčič, o tem govorijo naši poznani prekmurski pisci današnjega časa, Feri Lainšček, Vesna Radovanovič, Miki Roš, Bogdan Novak in Branko Šömen. O tem govorijo naši znanci in prijatelji na vsakem koraku. Da to drži, bomo dokazale v naši raziskovalni nalogi, v kateri smo iskale, izpisovale, primerjale in analizirale humoristične motive v delih omenjenih avtorjev. Ob le-teh pa smo zapisale tudi tri vsakdanja besedila naših znancev in tudi v njih poiskale humoristične motive. Med zapisanimi motivi pa smo nekatere izbrane tudi ilustrirale na svoj humorni način in jih tako spet ponovno aktualizirale. Če kdaj, potem zagotovo danes, v času koronavirusa in svetovnih napetosti, potrebujemo vedrejši pogled na svet.

2 METODOLOGIJA

Pri izdelavi raziskovalne naloge smo si pomagale s teoretičnimi in empiričnimi raziskovalnimi metodami. Uporabile smo deskriptivno metodo, ki je temeljila na analizi strokovne literature. S to analizo smo skušale izluščiti nekatere podatke o književnikih in literarnih pojmih ter dobiti odgovore na vprašanja, ki smo si jih zadale. Nekaj gradiva je tudi internetnega. Tako besednega kot slikovnega.

Lastno raziskavo smo opravile v empiričnem delu, kjer smo uporabile metodo zvočnega zapisa in metodo analize za raziskovanje humorističnih motivov v izbranih delih in pripovedih. K temu smo dodale še metodo likovnega izražanja.

2.1 Namen raziskovalne naloge

Namen naše raziskovalne naloge je bil najprej podrobneje obdelati eno prvih humorističnih del v slovenski književnosti ter nekatere vidnejša pokrajinska humoristična dela, iz njih izpisati humoristične elemente in določiti motive. Kozlovsko sodbo, delo Josipa Jurčiča smo izbrale, ker je bilo leto 2021 Jurčičevo leto, ostali poznani avtorji pa izhajajo iz našega domačega prekmurskega okolja, saj smo hotele zapisan humor kar najbolje razumeti. Želele smo ugotoviti, kateri humoristični motivi se pri vseh izbranih piscih največkrat pojavijo in morda tudi ponavljajo. Istočasno pa smo hotele ugotoviti, ali humor živi tudi v vsakdanjem življenju, zato smo poiskale tri zgovorne znance, ki so nam pripovedovali dogodke iz vsakdanjega življenja. Tudi v njihovih pripovedih smo iskale humoristične motive in jih določale. Vse najdene motive smo izpisale, vsebinsko primerjale in analizirale.

2.2 Cilji raziskovalne naloge

- Na kratko in pregledno predstaviti življenjepise pisateljev;
- zapisati literarnovedne izraze, ki so povezani s humoresko;
- poiskati in izpisati humor v izbranih delih ter določiti motive;
- izbrati tri osebe s smislom za humor, zapisati njihove pripovedi iz vsakdanjega življenja ter v njih določiti motive;

- primerjati vsebino motivov med seboj;
- ilustrirati izbrane motive.

2.3 Raziskovalne hipoteze:

- 1. V humorističnih motivih izbranih del se pojavljajo pokrajinske značilnosti.**
- 2. V humorističnih motivih se pojavljajo samo odrasli literarni liki.**
- 3. Jurčičev humor je zastarel in neaktualen.**
- 4. Zapisan humor v knjigah je prisoten v vsakdanjem življenju večine ljudi.**

TEORETIČNI DEL

3 PREDSTAVITEV IZBRANIH LITERATOV

3.1 Josip Jurčič

Josip Jurčič se je rodil 4. marca 1844 na Muljavi pri Stični, kamor se je njegov oče naselil iz Kostanjevice. Njegova družina izhaja iz Hrvaške. Doma so se preživljali z majhno kmetijo, branjarjo in žganjarno.

Na njegovo delo je pustilo močan vtis pripovedovanje njegovega deda. Josip je bil kot otrok telesno šibak, zato je ded nagovarjal očeta, naj da sina v šolo, po dolgem prigovarjanju se mu je to tudi posrečilo. Leta 1855 so Jurčiča poslali k teti v Ljubljano, kjer je najprej obiskoval dve leti normalko, nato gimnazijo in bival od drugega do končnega sedmega razreda v alojzijevišču. V osmi šoli pa si je začel Jurčič služiti kruh s pisateljevanjem.

Med počitnicami pred osmo šolo je poučeval slovenščino graščakovo hčer Johanno Ottovo, na gradu Kravjaku. Vanjo se je tudi zagledal, a kasneje ljubezen do nje opustil. Jeseni leta 1865 je Jurčič odšel študirat na Dunaj. Študiral je slavistiko in klasično jezikoslovje. Na Dunaju je živel v revščini in stradanju. Večkrat mu je pomagal Stritar, ki je tam veljal za duhovnega voditelja mladih slovenskih izobražencev, vplival pa je tudi na Josipov literarni razvoj. Ko je prenehal izhajati Slovenski glasnik, je Jurčič ostal brez sredstev in zapustil Dunaj.

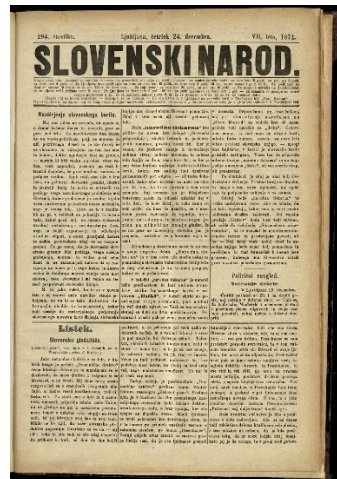
Slika 1: Jurčičeva rojstna hiša na Muljavi

Vir: (<https://www.kamra.si/novice/3-maja-1881-je-umrl-josip-jurcic-slovenski-pisatelj-in-casnikar>)

Spomladi leta 1868 so ga povabili k sodelovanju pri Slovenskem narodu, kjer je julija sprejel mesto urednika. Poslej je živel kot časnikar v Mariboru. Tam je razvil čustva do učiteljice Marije Schwentnerjeve, kasneje se je hotel z njo tudi poročiti, tega pa njen oče ni odobril in tako sta pretrgala vezi.

Slika 2: Slovenski narod

Vir: (<https://ucilnice.arnes.si/course/view.php?id=71020§ion=3>)

Po pokojni teti je podedoval nekaj denarja in se leta 1870 vrnil na Dunaj, da bi končal študij, a je pomagal Stritarju pri Zvonu in hkrati pisal. V letu 1871 je postal delavec v listu Súdslawische Zeitung v Sisku, ki je bil ustanovljen z nalogo, da bi napadal nemško in madžarsko politiko na Hrvaškem. Tam je delal pol leta.

Po smrti Antona Tomšiča je prevzel njegovo delo in se oktobra 1872 preselil z listom v Ljubljano, kjer se je zakopal v časnikarsko delo in mu je za leposlovje ostalo malo časa. V Ljubljani pa je postal tudi del mladoslovenske izobražene družbe.

Ko so se vrnil Kersnik, Levec in Šuklje, jih je Jurčič povabil k sodelovanju v listu, skupaj pa so ustanovili Ljubljanski klub, da bi se bojevali proti okorelim nazorom starslovencev.

Kot časnikar je pogosto obiskoval svoj rodni kraj Muljavo, kjer je v jeseni 1879 dobil vnetje rebrene mreže.

Od takrat se je njegovo zdravje čedalje bolj slabšalo in kasneje je zbolel tudi za jetiko. Moral je opustiti službo in se zdraviti v Gorici in Benetkah, a bilo je že prepozno. Umrl je 3. maja 1881. Mnogo njegovih načrtov je ostalo neizpoljenih.

Slika 3: Josip Jurčič

Vir: (<https://www.delo.si/kultura/knjiga/josip-jurcic-v-marsicem-prvi/>)

Jurčič je kot pripovednik izhajal iz Levstikovega literarnega programa, z njegovimi deli se je seznanil že v nižji gimnaziji. V svojem kratkem življenju je zajel skoraj vse, kar je Levstik učil prozaiste v Popotovanju iz Litije do Čateža. Najprej je zbiral ljudske pripovedke in si zapisoval različne snovi in motive. Kot šestošolec je po dedovem pripovedovanju samostojno ustvaril **Spomine na deda** (1863), ljudsko pripovedovanje je dalo osnovo spisu **Jesenska noč med slovenskimi polharji** 1864). V sedmem razredu je zasnoval zgodovinsko povest **Jurij Kozjak**, slovenski janičar (1864), ki je bilo zelo brano delo, prevedeno v približno petdeset jezikov. Napisal je tudi **Spomine starega Slovenca** in povest **Domen**, v kateri je zajeta snov iz njegovih domačih krajev. V letu 1865 je napisal dela **Tihotapec**, **Jurij Kobili** in **Dva prijatelja**.

Spisal je tudi **Hči mestnega sodnika**, ki posega v boje meščanstva proti plemstvu v 15. stoletju. Eno njegovih pomembnejših del je prvi slovenski roman **Deseti brat**, ki je izšel leta 1866. Leta 1876 je izšel njegov zelo poznani roman **Doktor Zober**. Dramsko delo **Tugomer** (1876) pa velja za prvo slovensko tragedijo. V svojih delih je kot najpogostejšo pripovedno obliko uporabljal dialog. Tematika njegovih del so nevsakdanji dogodki in ljudski posebnosti. V svoja dela je vpletal kmečke značaje in slovensko narodno vprašanje.

Josip Jurčič ni znan po tipičnih mladinskih delih, saj njegova snov zajema predvsem življenje in prigode starejših kmečkih ljudi, tematike turških vpadov na Slovensko, vojaških beguncev, ljubljanske mestne zgodovine, kmečkih uporov, francoske okupacije in pokristjanjevanja. Zaradi zanimivega dogajanja in predvsem smešne vsebine in ravnanj glavnih književnih oseb, pa sodita v mladinsko književnost humoreski **Vrban Smukova ženitev** (1865) in **Kozlovska sodba v Višnji Gori** (1867). Med mladinsko književnost se uvršča tudi povest Jurij

Kozjak (1864). Jurčičevo najbolj prevajano delo je Kozlovska sodba v Višnji Gori, ki je bila prevedena v šest evropskih jezikov, načrtujejo pa prevode v deset jezikov.

Slika 4: Kozlovska sodba v Višnji Gori

Vir: (<https://www.mladinska-knjiga.si/knjige/za-otroke/kozlovska-sodba-v-visnji-gori>)

V njegov spomin so poimenovali Jurčičev trg v Ljubljani ter ulico v Novem mestu. Prav tako se po njem imenuje Jurčičeva pot, ki poteka v dveh odsekih od Višnje Gore do reke Krke. Hiša je obnovljena in je ena od spomenikov kmečkega stavbarstva na Slovenskem. Kulturno društvo Josip Jurčič poleg te domačije tradicionalno uprizarja Jurčičeva dela na prostem (Jurčič, 2004: 109–117).

Slika 5: Rojstna hiša urejena v spomenik dolenskega stavbarstva

Vir: (<https://namuljavi.si/josip-jurcic/>)

3.2 Franc (Feri) Lainšček

Slika 6: Feri Lainšček

Vir: (<https://beletrina.si/novice/feri-lainscek-je-presernov-nagrajenec>)

Feri Lainšček je izjemno nadarjen pisatelj, pesnik in scenarist. Rodil se je 5. oktobra 1959 v Dolencih na Goričkem. Kot otrok je izredno rad poslušal pripovedovanje in branje knjig in jih začel že zelo zgodaj sam obsedeno brati. »Rodil sem se na robu: na robu države, na robu rojstne vasi v revni družini. V tistem mojem otroštvu se je zdelo, da nimam nobenih možnosti, oče je bil cestar, mama je opravljala sezonska dela. Dejansko sem bil na robu, zato je bilo vse življenje moje vodilo, da se moram opreti nase: imam roke in razum, kot vsi drugi ljudje, vedel sem, da je samo v tem moja možnost v življenju. Starša sta bila starejša, lahko bi mi bila babica in dedek, toda imel sem srečo, da je bila družina zelo povezana – vse, česar nismo imeli, je nadomeščala z ljubeznijo. V zibelko so mi bile položene zgodbe: oče in mama sta bila namreč sijajna pripovedovalca, ves čas smo govorili, govorili, doma nismo imeli knjig, televizije. Danes bi temu rekli revščina. Zdi se, kot da sem imel težko in travmatično otroštvo, toda moj spomin nanj je zelo lep. Bil sem injiciran z mamino empatijo, name je prenesla razumevanje do drugačnosti, oče pa zgodbe. Zato zdaj razumem, da te potujejo iz roda v rod in so tudi v literaturi najpomembnejše. Njihovo lepilo je pa vsekakor ljubezen, ki je bistveno sporočilo vseh legend, mitov, pravljic, romanov in religioznih zgodb. Vedno znova se čudim, zakaj je svet ne izlušči sam, zakaj moramo vedno znova govoriti o njej. Ljubezen je arhetipska: če kaj na tem svetu, potem bi moral vsak človek prepoznavati njo, saj je bistveno, kar prinesemo na svet.« (Lainšček, 2018). Na njegov odnos do sveta naj bi iz mladostnih izkušenj vplivali tudi Cigani ali Romi. Z nekaterimi je sklepal prava tovarištva.

Po končani osnovni šoli se je vpisal na gimnazijo v Murski Soboti ter nato želel študirati slikarstvo, vendar se je zaradi neopravljenih izpitov vpisal na študij novinarstva. Kmalu se je zaposlil v dnevno-informativnem programu Radia Ljubljana in v tem obdobju izdal prvi roman Peronarji. Od takrat dalje velja Lainšček za svobodnega umetnika, saj je bil njegov 1. roman uspešen. Feri Lainšček živi in dela v Murski Soboti ter vsako leto organizira srečanje slovenskih mladinskih pesnikov in pisateljev Oko besede in Festival narečne književnosti Dialekta. S Francijem Justom sta ustanovila Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc, ki se ukvarja predvsem z založniško dejavnostjo. Je književnik tehnologije, ki ga spremlja na vsakem koraku. Preko nje se povezuje z bralci in se tako rekoč promovira.

Lainšček ni le pisatelj, temveč tudi pesnik, scenarist in dramatik. Izdaja dela različnih vrst, kar obsega romane, pesniške zbirke, kratko prozo, dela za otroke, filme ter razne radijske igre. Skupaj je bilo uglasbenih 400 njegovih pesmi. Piše tako za mlade kot tudi za odrasle. Je vsestranski umetnik, kar nam pove že raznolik izbor žanrov, ki jih uporablja v svojih delih. Večkrat so njegove zgodbe postavljene na njegovo »svojo zemljo«, na vlažno zemljo med počasne okljuje in ravnice. Delom, ki jih piše, je posvečeno, kot pravi sam, celo njegovo življenje, še posebej pa roman Kurji pastir, predvsem zaradi katerega je letos prejel Prešernovo nagrado. V njegovih delih je izražena slika preprostih ljudi z roba družbe.

Zelenice, ravnice. Ko prečkamo breg Mure, zaznamo in občutimo toplino, ki jo prav Lainšček največkrat omenja v svojih delih. Neizmerna mir in melanholičnost nas zaobjameta z vseh strani. Stik z okoljem, stik z ljudmi. To je tisto, kar se začuti ob prebiranju Lainščka. Nekaj posebnega. Sam pa poudarja nekaj več kot le samoto, poudarja dvojino (Tratnik, 2021: intervju).

Slika 7: Deček na dedovem kolesu

Vir: (<https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/feri-lainscek-pojep-na-dejekovom-biciklini-decek-na-dedovem-kolesu/>)

Lainščku številni miti, legende pomenijo zgodbe o ljubezni. »Iščem občutke lepega. Ljubezen, o kateri govorim, je brezpogojna ljubezen«, je povedal v enem od številnih intervjujev.

Iz analize priljubljenih romanov pa lahko vidimo, da so v rabi izrazi iz narečja in besedišča etične skupine, starinski, pogovorni, nižje pogovorni, redki, tudi vulgarni. Vsi ti mu spretno služijo za globoki in živi prikaz celovite zgodbe, pokrajine in človeka.

Pisatelj in pesnik pogumno sledi svoji poti, o kateri pravi: »Ustvarjanje zame ni poklic, temveč način življenja.«

Njegova pripovedna dela obsegajo obsežen opus. Eni bolj znanih romanov so: **Raza, Ki jo je megla prinesla, Ločil bom peno od valov, Muriša** itd. Potem spet je izdal ogromno pesniških zbirk, kot so: *Dlan mi po tebi diši* – 2001, *Ne bodi kot drugi* – 2007, *Dlan mi po tebi diši* – 2012. Kot nas že ogromno otrok pozna, je napisal tudi romana **Ajša Najša** in **Velecirkus Argo** ter seveda mnogo drugih. Po njegovih knjigah je bilo posnetih veliko znanih filmov, to so Mokuš, Hit poletja, Petelinji zajtrk, Traktor, ljubezen in rock'n'roll, Šanghaj in Halgato; ter pa kratkih in radijskih iger za otroke.

Film Halgato je bil posnet po romanu **Namesto koga roža cveti**. Gre za pripoved o dveh Romih, Halgatu in njegovem prijatelju Pištiju. Skozi njuna lika je prikazana želja po preseganju etnične identitete in njene neuresničljivosti zaradi determiniranosti s svojim poreklom.

Slika 8: Lainščkova pripovedna dela

Vir: (<https://www.dobreknjige.si/Avtorji.aspx?avtor=Feri+Lain%C5%A1%C4%8Dek>)

Svoje pesmi namenja tako otrokom kot odraslim. Njegova pot pesnjenja se je razvila kasneje v ustvarjanje »bolj za lastno dušo«. Odkriva njegovo iskreno plat, skozi pesmi lahko začutimo

njegove spomine, izkušnje in doživljanje življenja. V njej je opazna ta dvojina, ki jo rad uporablja ter nagovarjanje ljubljene osebe. Vsebine pesmi se med seboj prepletajo skozi različne perspektive. V pesmih lahko odkrivamo lepoto pokrajine in ljubezni.

Njegovo pesniško delovanje lahko delimo na dve časovni obdobji.

Pesniške zbirke od leta 1981 do leta 1991 so: **Kot slutnja radovedno, Dnevovina, Oroslan, Visoka pesem, Hiša svetega Nikolaja.** Za poezijo tega obdobja je značilna predvsem družbena kritičnost in svobodne kitične oblike. Razložen je disharmoničen svet.

Pesniške zbirke od leta 2001 do leta 2018 so: **Dlan mi po tebi diši, Občutek za veter, Posončnice, Nikdar nè boš znala, Ne bodi kot drugi, Pesmi za ženski glas in zvonove, Ne.** Te pesniške zbirke močno zaznamuje vodilna nit ljubezen. V ospredje pesnik postavi tudi svojo domačo pokrajino, Prekmurje. Pokrajino prepleta s kulturo in različnimi emocijami. V pesmih lahko zaznamo predvsem imitacijo ženskih likov in svobodno nagovarjanje. S pesmimi nagovarja širok krog bralcev različnih starosti.

Slika 9: Nekatero Lainščkove pesniške zbirke

Vir: (<https://www.mladinska.com/avtorji/feri-lainscek>)

Nagradni opus pisatelja je obširen. Prejel je ogromno nagrad. Eno prvih nagrad, nagrado kresnik, je prejel leta 1992 za roman Namesto koga roža cveti. Istega leta je prejel nagrado sklada Vladimir Slejko za roman Astralni niz. Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1995 za roman Ki jo je megla prinesla. Leta 1999 je bil nominiran za nagrado večernica za knjigo Žlopi, leta 2000 je bil nagrajenec na večernici za zbirko pravljic Mislice, ter leta 2007 dobil nagrado kresnik za roman Muriša. Leta 2008 je prejel nagrado na festivalu slovenskega filma v Portorožu Vesna za scenarij TV-filma Hit poletja. Za tem je leta 2011 prejel nagrado desetnico

za knjigo *Pesmi o Mišku in Belamiški* ter še istega leta bil nominiran za nagrado večernica za pesniško zbirko *Barvice*. Leta 2016 je prejel nagrado za besedilo na festivalu Slovenska popevka.

Lani je bil Feri Lainšček še posebno v ospredju, in sicer po prejemu Prešernove nagrade. Nagrado je 7. februarja 2021 dobil za delo na področju literature za delo življenjsko delo (romani, kratka proza, pesniške zbirke, filmi, radijske igre). Pisatelj ima za seboj izdanih in uveljavljenih ogromno del, ki so nastajala skozi štirideset let njegovega ustvarjanja in ponosno bogatijo slovensko kulturo. Njegova dela so bila prevedena v več tujih jezikov: v nemščino, angleščino, slovaščino, češčino, makedonščino, hrvaščino, srbščino, italijanščino, madžarščino, danščino in francoščino. Z njimi nas, kot slovenski narod, predstavlja na višji ravni (prav tam).

Dandanes lahko Lainščka srečujemo v Murski Soboti. Je človek dvojine in ljubezni, saj rabi družbo, kot sam pravi, se najbolj boji samote. Hkrati pa občuduje ljudi, ki so radi sami. Na sprehode se je običajno odpravljajal s psom, ki pa je na žalost letos januarja poginil. Rad ima ljubezen ter je izjemno moder človek. Prepušča življenju, da opravi svoje ter hkrati prepoznava svoje zmožnosti. Sam pravi, da je ljubezen v svetu na tehtnici z zlom, vendar ljubezen vseeno zmaga. Je oče dveh odraslih otrok. »Oba otroka (hči ima trideset, sin enaindvajset let), a sta se zgradila v takšni osebnosti, kot sem si želel. Res sem vesel, da mi je to uspelo, sploh ker sem imel drugačen odnos do vzgoje kot večina. Vztrajal sem, da vzgajamo z zgledom: njuno otroštvo ni poznalo prepovedi in ne kazni. Če je kateri dobil slabo oceno, ga nisem kaznoval s tem, da tistega dne ne bi dobil, kar smo se dogovorili. Ta pristop mi je okolica ves čas oporekala, a mi je uspelo. Danes smo prijatelji, zelo smo si blizu, zelo povezani, njuno otroštvo pa ni bilo povezano s travmami. Odgovornost za šolo sem prepuščal njima.« (Slovenske novice, 2014).

3.3 Bogdan Novak

Bogdan Novak se je rodil kot četrti otrok 4. aprila 1944 v Murski Soboti. Po treh letih se je z družino preselil v Ljubljano, natančneje v Rožno dolino. Brati je začel že s štirimi leti in pol in kmalu je postal pravi knjižni molj. Po osnovni šoli je obiskoval Gimnazijo Bežigrad, nato pa študiral je primerjalno književnost z literarno teorijo, a je študij po treh letih opustil.

Slika 10: Bogdan Novak

Vir: (<https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/novak-bogdan/>)

Sprva je bil zaposlen kot knjižničar v Ljudski knjižnici Bežigrad, nato pa je bil dolga leta novinar. Od leta 1972 pa do leta 1974 je bil redaktor v centralni redakciji Dnevnika, nato pet let Delov dopisnik iz Sarajeva, med letoma 1979 in 1980 namestnik glavnega in odgovornega urednika Teleksa, 1980 urednik centralne redakcije Dela, ob koncu poklicne kariere pa je bil tri leta odgovorni urednik in sedem let član uredništva Pavlihe. Ob prevzetju vloge urednika v Pavlihi je bil močno kritiziran zaradi svojega političnega nasprotovanja.

Novak piše za širši krog ljudi, umestimo ga lahko v obdobje postmodernizma, ki se je pojavilo po zatonu modernizma.

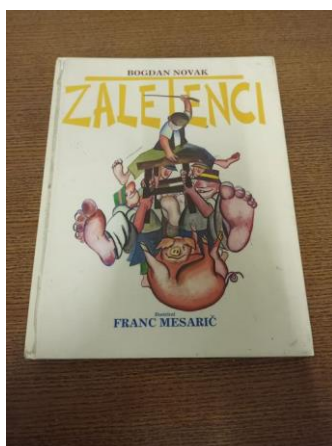
Pisanje Bogdana Novaka je tekoče in hitro berljivo, zgodbe pa so vselej dovolj napete, da ohranjajo bralčevo pozornost. Njegova bibliografija obsega čez 80 samostojnih knjig za otroke, mladino in odrasle (https://sl.wikipedia.org/wiki/Bogdan_Novak#Bibliografija).

Piše pravljice, otroške in mladinske povesti, humorno, satirično in zgodovinsko prozo, romane. Navdihuje ga predvsem želja po fabuliranju, sporočilo pa je po navadi v drugem planu. Vsa dela je časovno umestil v preteklost in sedanost – s prihodnostjo se zaenkrat še ni ukvarjal.

Leta 2007 je po ljudskih motivih upesnil slovenski junaški ep **Pesem o Kralju Matjažu**. Med znana in humoristična dela spadajo njegovi **Zaletenci**.

.

Slika 11: Zaletenci

Vir: (<https://www.bolha.com/knjige-revije-stripi-ostalo/bogdan-novak-zaletenci-oglas-7956646>)

Mladi ga prepoznajo po mladinski **seriji desetih knjig Zvesti prijatelji**, po kateri je bil posnet tudi istoimenski film. V njegovih delih za mladostnike sta glavna junaka skoraj vedno fant in dekle ali pa skupina najstnikov (<https://www.miszalozba.com/avtorji/bogdan-novak/>).

Slika 12: Zbirka Zvesti prijatelji

Vir: (<https://www.bolha.com/knjizne-zbirke/zvesti-prijatelji-bogdan-novak-celotna-zbirka-oglas-5968456>)

Leta 1972 je obiskal Srednjeafriško republiko, kjer je bil kot novinar gost Slovenijalesa. Spoznal je Pigmejce in spomine nanje je strnil v enem svojih številnih del – **Temno srce**.

Med njegovimi najbolj znanimi proznimi deli je prekmursko-primorska družinska saga **Lipa zelenela je**, sestavljena iz dvanajstih romanov. Sago je najprej izdal v šestih delih, nato ji je dodal še šest delov. Vsebina tako zajema obdobje od zadnje četrtine 19. do konca 20. stoletja.

Slika 13: Zbirka Lipa zelenela je

Vir: (<https://www.bolha.com/knjizne-zbirke/lipa-zelenela-je-bogdan-novak-1-12-komplet-oglas-4499008>)

Med bolj znanimi romani za odrasle je **Pasja grofica**, povest iz Napoleonovih časov o ljubezni velikega vojskovođe do lepe Idrijčanke.

Leta 2009 je skupaj s Simonom Lenarčičem izdal Kuharsko enciklopedijo, priročnik s temeljnimi pojmi o kuharstvu in gastronomiji na sploh.

Leta 1978 je za svoje ustvarjanje prejel nagrado Tomšičevega sklada, leta 1998 pa še knjižnično nagrado, ki jo izbirajo mladi bralci po Sloveniji (https://sl.wikipedia.org/wiki/Bogdan_Novak#Bibliografija).

Njegovo zelo priljubljeno delo je tudi **Ninina pesnika dva**.

3.4 Branko Šömen

Branko Šömen se je rodil 1. aprila 1936 v Mariboru. Morda mu je ravno ta datum dal idejo za humoristično pripovedno delo **Skregan s pametjo**. Po poklicu je slovenski scenarist, pisatelj, publicist, novinar, pedagog in prostozidar. Piše pesmi, romane, humoreske, kritike, filmske scenarije in prevaja različna dela. Že dalj časa pa živi v Zagrebu.

Gimnazijo je obiskoval v Murski Soboti, študiral pa je na Filozofski fakulteti v Ljubljani in sicer primerjalno književnost. Po študiju je delal kot radijski časnikar in urednik. Svojo redno službo je opravljal na Radiu Ljubljana kot novinar, hkrati pa tudi pri slovenski reviji Mladina. Ukvarjal se je tudi s filmsko sceno kot avtor scenarijev in filmski kritik. Leta 1962 je bil med

ustanovnimi uredniki revije Ekran. Med letoma 1988 in 1999 pa je predaval filmski scenarij na Akademiji dramskih umetnosti v Zagrebu.

Slika 14: Branko Šömen

Vir: (<https://novice.svet24.si/clanek/novice/kultura/56fe2af6af697/velik-prvoaprilski-clovek>)

Že od nekdanj je pisal satirična dela usmerjena proti ustavi, Jugoslovanski ljudski armadi in Titu. Zaradi tega je bil v času Socialistične federativne republike Jugoslavije dvakrat zaprt.

Slika 15: Skregan s pametjo

Vir: (<https://www.bolha.com/misli-aforizmi-humor-leposlovje/branko-somen-skregan-pametjo-humoreske-oglas-389962>)

Njegova mladinska dela večinoma opisujejo njegovo otroštvo. V svojih delih je mnogokrat opisoval svoja doživetja in področja, na katera se je spoznal (npr. poklic urednika, kritika; služba pri reviji). Šömen se je uveljavil kot pisec humoresk in lirik z zaznavnimi prekmurskimi

jezikovnimi značilnostmi. Njegovi prvi romani so zaznamovani s filmskim žanrom. Nekaj časa je pisal tudi scenarije za televizijo in film.

Med njegove najbolj znane pesniške zbirke štejemo **Lipov bog**, **Prekmurski rokopisi**, **Razpadanje**, **Šepetanje mravelj** itd. Njegova najbolj znana pripovedna dela pa so **Skregan s pametjo**, **Peti letni čas**, **Panonsko morje in druge Mladi bralci ga poznajo predvsem po slikanici Gledališče pod smrekami** in po knjigi **Med v laseh** (v tej je opisal svoje otroštvo in preživljanje v času vojne v naši domovini). Poleg teh je pisal še razne filme, kot so **Poslednja postaja**, **Let mrtve ptice** in **Veselo gostivanje** (<https://drustvo-dsp.si/pisatelji/branko-somen/>).

Slika 16: Nekatera Šömnova dela

Vir: (<https://www.antikvariatalef.si/izdelek/branko-somen-past-za-metulje-2/>)

3.5 Vesna Radovanoviö

Vesna Radovanoviö se je rodila 10. avgusta 1962 v Murski Soboti, kjer je obiskovala tudi osnovno šolo in gimnazijo splošne smeri. Po konöani maturi je nadaljevala svoj študij na pedagoški akademiji v Ljubljani in sicer smer slovenski jezik s književnostjo – knjižničarstvo. Diplomirala je leta 1985.

Že kot študentka je delala v Knjižnici Jožeta Mazovca v Ljubljani, kjer je dobila svojo prvo redno zaposlitev in si pridobila izkušnje pri delu z mladimi bralci. Kasneje se je zaposlila kot višja knjižničarka v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti, na oddelku za mlade bralce, kjer svoje delo opravlja tudi kot pravljiaarka in s svojim programom obiskuje šole in vrtce v Pomurju.

Slika 17: Vesna Radovanovič

Vir: (<https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/radovanovic-vesna/>)

V sodelovanju z Mariborsko knjižnico, ki organizira pravljичne večere za odrasle, že več let gostuje na raznih prireditvah in v knjižnicah, največkrat s programom v prekmurščini. V okviru svojih službenih dejavnosti se udeležuje racionalnih in regionalnih projektov širjenja bralne kulture in jih uspešno izvaja z mladimi bralci. Je koordinatorka za nacionalni projekt Rastem s knjigo za pomursko regijo in pa tudi avtorica številnih komentiranih razstav o ustvarjalcih mladinske književnosti.

Povezana je z lokalnimi mediji, kjer predstavlja knjige, mladinske literarne projekte in sooblikuje oddaje s tega področja. Na radiu Murski val je tako tri leta vsak večer pripravljala pravljico za lahko noč in ustvarila zvočno zbirko z več kot 1000 enotami. Skupaj z Radijem Maribor in založbo Franc-Franc je izdala tudi tri zgoščenke, na katerih razlaga pravljice Ferija Lainščka Mislice, ki jih je leta 2014 prevedla v prekmurščino. Pri založbi Franc-Franc je bila več kot 15 let urednica za otroško in mladinsko književnost.

Je članica organizacijskega odbora Srečanja slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede, ki vsako leto poteka v Murski Soboti. V okviru tega srečanja skrbi za organizacijo obiskov pisateljev po šolah v Pomurju in Porabju, napisala pa je tudi knjigo **Kdaj ste umrli?**, kjer je zbrala vtise slovenskih mladinskih pisateljev z obiskov na šolah. Prav po njeni zaslugi je postala ta akcija izredno priljubljena tako med avtorji kot tudi pri otrocih.

Slika 18: *Kdaj ste umrli?*

Vir: (<https://www.bolha.com/knjige-revije-stripi-ostalo/vesna-radovanovic-kdaj-ste-umrli-oglas-4234653>)

Je avtorica 13-ih priljubljenih slikanic za najmlajše bralce. Bolj znane so **Mavrični balon**, **Rožnati avtobus**, **Dedkovo kolo**, slednja je bila leta 2009 nominirana za Izvirno slovensko slikanico. Pripravila je tudi obsežni biografijo Ferija Lainščka in uredila nekaj zapisov za biografski leksikon znanih Pomurcev. Je članica upravnega odbora Sekcije za mladinsko književnost pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije. Leta 2017 je bila sprejeta v Društvo slov. pisateljev (povzeto po: <https://www.obrazislovenskihpokrajn.si/oseba/radovanovic-vesna/>).

Slika 19: *Njene pravljice*

Vir: (<https://www.mb.sik.si/predstavljamo-slovenske-pisateljice-in-pisatelje-vesna-radovanovic.html>)

3.6 Milivoj Miki Roš

Milivoj Miki Roš je vsestranski ustvarjalec, predan kulturi. Rodil se je 30. aprila 1959 v Mariboru; sedaj je star 63 let. Je scenarist, pisatelj, režiser in igralec. Njegovi starši niso iz Prekmurja, za to se je odločil sam.

Na začetku se ni veliko ukvarjal z ustvarjanjem. Najprej je bil dejaven na športnem in glasbenem področju, željo po ustvarjanju pa je dobil, ko je prišel iz jugoslovanske vojske. Veliko vlogo pri njegovem ustvarjanju je imela njegova mama.

Milivoj Miki Roš večinoma uporablja javna prevozna sredstva ali pa kar svoje noge, saj izpita za avto nima. Kot je sam rekel, pa je na avtobusu in vlaku velikokrat dobil navdih za pisanje.

Slika 20: Milivoj Miki Roš

Vir: (<https://www.youtube.com/watch?v=0Z7sgeikrZw>)

Že več kot 20 let intenzivno sodeluje s slovensko manjšino v Porabju. Najprej je z murskosoboškimi gledališčem hodil igrati v Porabje. Takrat se je njegova mama tam udeleževala kot lutkarica, a je zaradi zdravstvenih težav prenehala. Potem pa so njega prosili za sodelovanje in nadaljevanje dela njegove mame. Kasneje so iz tega nastala tri gledališča. Sam je povedal tudi, da ga je k Porabcem pritegnila možnost do dela, po drugi strani pa tudi jezik. Ljudem je hotel pokazati, da prekmurščina ni le za govor doma, ampak jo lahko govorijo z odra, enako kot slovenski književni jezik (<http://www.gorickilist.si/milivoj-miki-ros-vsestranski-ustvarjalec/>).

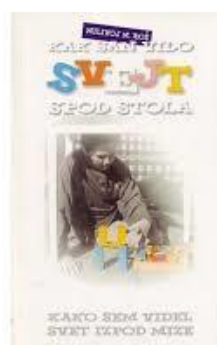
Ustvarja tudi v Ljubljani, predvsem pri Televiziji Slovenija. V sodelovanju s Ferijem Lainščkom je naredil svoj prvi dokumentarni film, z namenom, da bi Televizija Slovenija pokrivala tudi Prekmurje. V Ljubljani največ sodeluje s produkcijsko hišo Gusta film, pri katerih so naredili tudi **film Oča**. V tem filmu pa je imel sam pomembno vlogo, saj je bil eden od dveh glavnih igralcev. Zanimivo pa je, da je film posnet v prekmurščini.

Dejaven je bil v projektu oz. predstavi *Moja lutka – moje zrcalo*, ki je plod sodelovanja Ljudske univerze Murska Sobota in Centra Sonček Murska Sobota, ki deluje pod okriljem Sončka – Zveze društev za cerebralno paralizo. Bil je režiser te predstave, katere namen je bil pokazati, da lahko ljudje s posebnimi potrebami ustvarijo en drobec v kulturni dejavnosti s pomočjo ljudi. Kot scenarist in režiser je pripravil mladinsko serijo **Kako sem videl svet izpod mize**; leta 2008 je pripravil dokumentarno serijo **Podplatopisi**.

V časopisu *Porabje* vedno objavlja zgodbe za mlade, objavil jih je že preko 600. Je avtor več zbirk kratke proze in romanov, to so **Buffett, Tretji dan, Škrat Babilon, Jezusov katapult, Srebrni breg, Štirje, Vrnitev iz večnosti**.

Sam je povedal, da se v prihodnosti vidi takega kot zdaj in da namerava dokončati projekte, za katere verjame, da bodo znali biti dobri (<https://sobotainfo.com/novica/kultura/milivoj-mikros-nagrajen-za-zivljenjsko-delo-na-podrocju-kulture/104638>).

Slika 21: Kako sem videl svet izpod mize

Vir: (<https://www.ceneje.si/Izdelek/4078765/pisarna-in-sola/knjige-in-literatura/knjige/milivoj-m-ros-kako-sem-videl-svet-izpod-mize>)

EMPIRIČNI DEL

4 IZPIS, TEMATIKA IN ANALIZA HUMORISTIČNIH MOTIVOV V IZBRANIH DELIH

Ob prebiranju in izpisovanju humorističnih motivov v izbranih delih vseh šestih pripovednikov smo si zadale cilj, da analiziramo najdene humoristične motive tako, da jih razvrstimo glede na njihovo vsebinsko tematiko. Že kar hitro se je pokazalo, da je teh motivov veliko in da jih je smiselno sistematizirati glede na književne osebe, prostor in na medsebojne družbene odnose.

- Tako smo se odločile, da **podrobno analiziramo vse najdene humoristične motive v izbranih delih in jih medsebojno primerjamo glede na avtorja.**
- Vse izpisane **motive, ki so v čem sorodni, smo obarvale z isto barvo in določile vrsto motiva glede na osebo oz. njen družbeni okvir.**
- Nekatero **izbrano motive smo ilustrirale in jim tako dodale aktualizacijsko noto, saj so skozi naše oči, oči bralcev, zaživeli v uporabni vrednosti.**
- **Tri zgovorne znance smo zaprosile za kratko pripoved iz njihovega vsakdanjega življenja, v kateri so pripovedovali o doživetem dogodku na svoj humoren način. Tudi iz teh pripovedi smo izluščile humoristične motive in jih primerjale s tistimi v izbranih književnih delih.**

4.1 Humoreska, anekdota, satira

Humoreska je vedra krajša pripoved, prežeta s humorjem. Vzbuja smeh z nesmisli, nevsakdanjimi dogodki, šaljivimi imeni, pretiravanjem v izražanju, značajih, dogodkih. Kritična je do slabih navad ljudi; biča splošne slabe navade ljudi, smeši, vendar ne žali.

Anekdota je podobna humoreski – kratki, duhoviti zgodbici iz življenja znanih ljudi, le da ta ni resnična.

O satiri govorimo takrat, ko se humor preplete s posmehljivo in zbadljivo kritiko oseb, slabosti in družbenih razmer (Honzak, 2002: 27).

4.2 Snov, motivi, tema, ideja, zgodba (fabula), prostor, čas, pripovedovalec, književne osebe v pripovednih besedilih – v prozi

Snov besedni ustvarjalec poišče v stvarnosti, resničnosti, ki nas obdaja. Je nekaj, kar bi obstajalo in nas obdajalo, četudi pisatelj/pesnik ne bi napisal svojega dela. (...) Snov je lahko tudi čista domišljija ali jezik sam (npr. igra z besedami).

Motivi so delci snovi, predmeti, situacije, značilni, tipični življenjski položaji, razmerja med osebami, dogodki v določenem času in prostoru, čustva ..., ki si jih bralec lahko predstavlja.. Povzročajo kako dejanje, ravnanje, nagib. Tako za avtorja kot za razumevanje je najpomembnejši glavni motiv, poznamo pa tudi stranske. Lahko se združujejo v večje sklope. Isti liki, situacije ... se lahko kot motiv v različnih oblikah ponavljajo v več delih. Pri iskanju, prepoznavanju motivov nam lahko pomaga vprašanje, kateri dogodki, osebe ... so del določene snovi (Honzak, 2002: 15).

Motiv je lahko predmet, dogodek, situacija, pojem, čustvo ali pojav. Izrazimo ga z besedno zvezo, npr. motiv neuresničene ljubezni, motiv smrti, motiv hrepenenja. Poznamo več vrst motivov (Kmecl, 1995: 72).

Temo dobiš kot besedo ali poved, ki odgovarja na vprašanje, o čem govori delo. Pojavlja se v določenem delu besedila (npr. v naslovu) ali pa jo moraš ugotoviti iz besedila. Tema je tista snov, ki je v besedilu najbolj tehtna za sporočilo (npr. ljubezenska ali domovinska, tema o pesništvu) (Honzak, 2002: 15).

Ideja (misel) je bolj neposredno izražena tema, Je poglobljena misel, avtorjevo miselno sporočilo, ki ga vsebuje posamezno delo. Dobiš jo kot odgovor na vprašanje, kaj sporoča to delo. Med drugim kaže, kako izviren je avtor. Iz nje je tudi razviden ustvarjalčev pogled na življenje in svet.

Zgodba (fabula) pomeni zaporedje dogajanja od začetka do konca pripovedi. Včasih si dogodki vrste pravilno (sintetična zgodba), včasih pa jih avtor obrne po svoje. V zgodbi se vidi, kako se dejanje zapleta, kje je vrh, kje razplet, kaj se dogaja na koncu. Analitična zgodba pa postopoma razkriva pretekla dejanja.

Prostor dogajanje besedila mora biti umeščeno v prostor, kraj, kar lahko za ustvarjalca pomeni precejšnjo težavo. Pomaga mu domišljija. (...) V pripovedništvu in liriki je razlika med dogajalnim in tvojim prostorom velikokrat velika. Premostiti jo moraš s svojo domišljijo.

Čas - velja podobno kot za prostor.

Pripovedovalec je tisti, ki pripoveduje o dogodkih, osebah, čustvih ... Delo je lahko pisano v 1., 3. ali celo v 2. osebi. Pripovedovalec je lahko avtor sam ali pa kdo drug – imenovan ali neimenovan. Avtor je lahko hkrati osebni pripovedovalec, ki govori o lastnih doživetjih, lahko pa govori v avtorjevem imenu umetni, izmišljeni pripovedovalec ali pa se pojavi neosebni/brezosebni pripovedovalec npr. kamera. Vsevedni pripovedovalec ve vse – vse vidi, sliši, je vsevednež.

Književne osebe so najpogosteje ljudje (lahko živali ...), ki nastopajo v besedilih. Imajo različne vloge. Lahko so nosilke dogajanja – glavne ali stranske, ki le občasno posegajo v dogajanje. Ustvarjalec mora osebe označiti po zunanjih in notranjih lastnostih, delno pa se osebe razkrivajo s svojim govorjenjem, kretnjami, izrazom na obrazu in nastopanjem. Književne osebe velikokrat izražajo avtorjeve poglede na svet in življenje. So bolj ali manj izmišljene. Piščeva zasluga je, da osebe živijo – mislijo, delajo, sovražijo ... (Honzak, 2002; 16–17).

4.2.1 Josip Jurčič: Kozlovska sodba v Višnji Gori

Snov: resnična, stvarna iz kmečkega življenja

Tema: družbena, medčloveški odnosi na slovenskem podeželju v 19. stoletju

Ideja: človeška pamet je lahko celo usodna

Zgodba: zanimive prigode Višnjanov

Kraj: Višnja Gora, Žužemberk, Stična, Veliko Črnelo

Čas: druga polovica 19. stoletja – čas pisateljevega življenja

Književne osebe: kozel Lisec, Lukež Drnulja, Andraž Slamorezec, Pavle Zaropotaj, Žužnal, Gobežel, Kadunjčar, Križman, Trpek, Luka, France, Višnjanji, Žužemberčani

Pripovedovalec: vsevedni

Slika 22: Motiv nesmisla

Vir: lasten

ODLOMEK	STRAN	DOLOČITEV MOTIVA
Pa namesto kljuke imajo ta hudikova gospoda tak mesingast svedrč, ki se mora zavrteti. Jaz tega nisem vedel, mislil sem, da se s tem klekom odpira kakor pri drugih ključavnicah, ki so po božje narejene, da se namreč dol pritisne. Porival in pritiskal sem dol, da je vse škripalo in pelo in pokalo po durih.	str. 8	NEVEDNOST
Pošast se mi odlomi, ostane mi v rokah in še sam padem na tla.	str. 8	NERODNOST
»Ko bi jaz vedel, da se norca delaš iz mene, pa bi ti kar bučo stolkel,« pravi Vrban zopet malo jezen.	str. 11	JEZIČNOST
Rajnica mati so mi dejali na smrtni postelji: »Vrban,« pravijo: »Priden bodi, krave pa ne prodaj, dobrega plemena je on dobrega mleka.« Prve želje nisem spolnil, ker nisem priden, drugo jim hočem pa spolniti, če se prav nikoli ne oženim, krave ne prodam.«	str. 11	ISKRENOST
Bil je Tihlec tenka, koščena podoba, plešaste glave, majhnih oči pa dolgega nosa.	str. 14	SMEŠEN OPIS OSEBE
»Veste kaj,« govori dalje Tihlec: »Jaz sem ves nedolžen in reven ko sveti Job na gnoju, dostikrat jed s svetim križem osolim in s figo zabelim, suh sem ko sušilna lesa v jesen, ko se lantare, neumen sem, da ne znam brati drugega ko številko na svoji bajti, ki vem, da je kljuka pet, križ deset, pa kola dva, to stori sedemnajst ...	str. 18	SMEŠNA PRIMERA
... pa vendar, možje, dobro vem, da je pamet boljša ko žamet in da greh, ako pride v človeka in korenine požene, kakor fajmošter pravijo, da se greh potlej ne da izrjavati ni uničiti ravno kakor hren v razboru.	str. 18	ISKRENOST
»On je lahko moder v govorici,« reče Peter, »saj hodi zmerom v mesto, zmerom se okoli gladkojezične gospode muši, sliši tam eno, ondukaj zopet pobere kako mastno, potlej mu beseda teče kakor meni žgano vino.«	str. 18	PIJANČEVANJE
»Ali je kaj blata?« vpraša dalje zdravnik. »O blata pa veliko tudi. Danes popoldne je bilo nekaj sonce ogrelo in tako blato in žlojdra se je bila na cesti sprijela, da sem komaj noge vzdigoval.	str. 27	NEVEDNOST

»Kaj čenčate!« pravi zdravnik. »jaz vas ne vprašam za cestno blato, ampak če kaj močno od vas gre.« »O vse gre raje od mene ko k meni. Ženil bi se rad, pa babnica ne pride blizu, zato ker denar zmerom raje od mene ko k meni gre.«		
Sedeli so vsi božjo zimo za pečjo, z roko so podpirali pipico »z devetimi orli« (kajti zob niso več imeli, da bi jim bila pipica sama v ustih stala) pa pripovedovali so ven in ven, kaj se v tem in tem kraju od »njega dni« pripoveduje, kaj so sami doživeli in kaj se je v starih časih godilo.	str. 35	STAROST
Pozneje še celo polža niso dovolj gledali, ker jim je (kakor je tudi sam počasen) pobegnil izpred županove hiše.	str. 38	NESMISEL
Jurij Počasné, Počasnela (žena)	str. 38	SMEŠNA IMENA
I nu, nu, v Krko me nikdar ne mečite, saj pravim, da sem pohleven in nikomur nič žalega ne prizadevam in nič slabega ne voščim, tudi vam ne.	str. 41	LAŽ
»Pa če mi obljubite, da boste črepinje samo od mene küpovali, pa vam povajm, kaj vam je storiti.«	str. 41	POHLEP
Zato tudi vi pošljite pisker v Višnjo goro nazaj in poročite: Ljubi meščanje iz Višnje Gore! Mi bomo vam radi ustregli in lonec zakrpali. Samo to vas prosimo, da ga <i>narobe</i> obrnete in potlej pošljete.	str. 42	ZVIJAČA
Fantje iz vasi pa so dejali, da se ne gredó metat, kadar jih je pri košnji v jeseni na travniku na korajžo klicala, v resnici pa se je vsak bal, da ga ne bi vrgla in v sramoto pripravila.	str. 52	LAŽ
Precej dolgo smo hodili od mojega doma do Stične, in sicer tako dolgo kakor od Stične do doma.	str. 56	SMEŠNA PRIMERA
»To je da,« odgovoré ded. »Saj so nam neki gospod kaplan pravili, da je zemlja Amerika <i>pod</i> nami. In jaz sem tako premišljeval in uganil, da je bil Kadunjčar tačas v sami Ameriki.« Tako so moj ded menili in jaz sem jim tačas verjel.	str. 63	NEVEDNOST
Ravno se je brala sv. Maša, pa vsi pričujoči so dremali, še mašnik je kimal z glavo pri oltarju.	str. 66	NEZVESTOBA VERI
Mož je kakor je sam rekel, dvajset manj ko sto let star – kar grozno rad pove – drobnega obraza, jako nagrbanega	str. 75	BAHAŠTVO

čela in svetlih oči, ki kažejo zmerom vesel obraz in naznanjajo šaljivega, lokavega človeka v stari koži.		
Groza ga je bilo pa tako, da mu je kučma v vodo padla in je še pogrešil ni; jel je moliti tako zvesto kakor na vernih duš dan.	str. 78	STRAHOPETNOST
»Pa veste zakaj me ne marajo še v nebesa? Pri moji kuhalnici, zato ne, ker bi moja mlada tako rada dala s sveta. Ona bi rajši videla, da bi mene ne bilo, ko da bi ji Bog vedil kaj pomolil na brezovi trski; vem, da vsak dan tri očenaše moli in eno vero, da bi jaz umrl. Zato pa nalašč nočem. Pa kaj jaz vem, morda me ne marajo v nebesa zato, ker malo kolnem – zlomek!«	str. 82	ISKRENOST
Tam za Ljubljano me je drezal črnikav feldvebelj, jeznorit ko rjava podlasica, s puškinim kopitom prek kolen, sicer sem pa rekel, zlasti dokler so očetov denar in materine petice pele ...	str. 85	SMEŠNA PRIMERA
Tisto obleko jaz oblečem, obrijem se na gladko, prečešem lase v lepo prečo prek sredi glave, rutico ogrnem in, raca na vodi, pred hišo sem se v mlaki ogledal, tako deklet sem bil, da je samo za dlako manjkalo, in sam vase bi se bil zagledal in zatelebal.	str. 87	ZVIJAČA
Srečno sem prišel na Štajersko; samo ko sem se prepeljeval čez. Savo je neki graničar, sitna žverca, silil vame brez nehanja. Nekaj časa sem se smejal, ko mi je vse štramljarije na uho pravil, mislé, da sem deklič, nazadnje pa se mi je že tako priskutil, da bi ga najrajši v Savo prekucnil.	str. 89	ZVIJAČA
Res ni bila velika, pa bila je gostoljubna, zakaj vežna vrata so noč in dan na stežaj odprta stala, in če je kak pesek mimo tekla in mu je kaj na um prišlo, stopil je v to vežo, nogo zavzdignil in kaj popustil. Tudi ljudje so sosebno ob semanjih dnevih svoje počutke v Drnuljevo vežo hodili opravljati.	str. 91	NENAVADNE NAVADE
Žužnjak, Zaropotaj	str. 99	SMEŠNA IMENA

<p>»Ko sem še jaz v sami srajci in brez hlač okoli tekal, tačas je bilo drugače v Višnji Gori. Kaj sem hotel reči?</p> <p>– Tačas še nismo imeli studenca z deskami kritega in sonce je bolj gorko sijalo ko zdaj. Tačas smo imeli bolj urne noge, boljše oči in vse živote boljše ko zdaj.</p>	<p>str. 99</p> <p>str. 99</p>	<p>BAHAŠTVO</p> <p>BAHAŠTVO</p>
<p>Pa kaj sem hotel reči? – da, Lukež Drnulja ni nič boljši ko njegov kozel. Le ubijmo ga in umorimo, bode vsaj drugo pot vedel svojega kozla dobro privezati doma, da ne bo mogel poskušati, kako bi se škoda delala.«</p>	<p>str. 99</p>	<p>NESMISEL</p>
<p>»Možje! Stojte, poslušajte! Kaj bi bilo, ko bi mi po kozla Lisca poslali ter bi ga preiskali in pretipali in razvideli, ali ima pamet ali je nima?«</p>	<p>str. 101</p>	<p>NESMISEL</p>
<p>O, da bi vsaj toliko ti danes pameten bil, da bi se vsaj tako neumnega delal, kakor si neumen bil, ko si šel čez plot Slamorežčevo zelje gledat in si sebi in meni hudo storil.« Pravijo, da kozel na to ni ničesar odgovoril svojemu žalosti polnemu gospodarju Lukežu Drnulji.</p>	<p>str. 103</p>	<p>SMEŠNA PRIMERA</p>

Slika 23: Motiv pijančevanja

Vir: lasten

4.2.2 Feri Lainšček: Deček na dedovem kolesu

Snov: resnična z domišljijскими elementi

Tema: zgodba o 14-letnem fantu Ciriju in njegovem čudežnem kolesu

Ideja: Ne sodi po zunanosti in bodi zadovoljen s tem, kar imaš.

Zgodba: Književno besedilo govori o strašni želji dečka Ciriya do kolesa, ki ga nato tudi dobi, vendar drugačnega kot si ga je predstavljal. Najprej ni ravno navdušen nad njim, vendar se na koncu izkaže, da ni takšno, kot je mislil, da je.

Kraj: izmišljena vas Purklja, v Sloveniji, »Sončna uprava«, omenjen je tudi München

Čas: čas pisateljeve mladosti

Književne osebe: Ciri, Nejca, Cirijevi stari starši

Pripovedovalec: vsevedni

Slika 24: Motiv verske nezvestobe

Vir: lasten

ODLOMEK	STRAN	DOLOČITEV MOTIVA
<p>Živela mrtvašnica!</p> <p>Edina res nova zgradba v vasi je mrliška vežica, ki so jo spomladi slovesno predali namenu, zdaj pa še zmeraj čakajo, da jo bo nekdo prvi uporabil.</p> <p>Na proslavi ob otvoritvi mrliške vežice bi morala Nejca recitirati neko ne ravno veselo pesem, pa je tistega dne raje obležala v postelji. Njen upor je bil tako očiten, da je to uvidela celo učiteljica slovenščine, ki sicer ne slovi po hitri pameti. Oštevala jo je in mrcvarila, dokler ni Nejca povsem izgubila živcev in ji zabrusila: »Me pa res zanima, kaj naj si torej človek po vašem mnenju misli o skupnosti, ki ji mrtvašnica lahko pomeni delovno zmago in napredek?«</p> <p>Izjava je bila brez dvoma mina.</p> <p>Kaj vse se je po tem dogajalo, sicer ni ravno znano, dejstvo pa je, da je ogorčena učiteljica kar za mesec dni obležala v postelji. Ko pa se je le spet vrnila, se je je že oprijel vzdevek Mrtvašnica in povsem jasno je bilo, da se ga ne bo znebila, dokler je ne bodo končno odnesli v hišo njenega nesrečnega imena.</p>	str. 10	SMEŠNI VZDEVEK
<p>Odčarana preteklost</p> <p>Ded Lacko je sicer prepričan, da so za vse krivi komunisti. Zadeva je, blago rečeno, čudna, saj je bil tudi sam nekoč komunist. Odraščal je v mladinskih delovnih brigadah, ki so gradile ceste in železnice. Bil je nadzornik v gradbenem podjetju, ki je gradilo mostove in predore. Vmes je zgradil še svojo hiško v Purklji, za katero je še zmeraj rad rekel, da se na slehernem zidaku poznajo odtisi njegovih žuljev. Zaradi tega je bil Ciri dolgo časa prepričan, da so bili komunisti nekakšni obsedeni graditelji, ki so nameravali pozidati svet. Potem pa jim je na lepem zmanjkalo gradbenega materiala in so bili zato zdaj vsi po vrsti razočarani.</p>	str. 14	OTROŠKA NEVEDNOST
<p>Sončna uprava</p> <p>Zjutraj se ded odloči: »Na sončno upravo pojdem in se pritožim!« Babica si ga sumničavo ogleda od strani, kot bi</p>	str. 20	NESMISEL

<p>želela presoditi, ali se mu ni od hudega zdaj res utrgalo. Ker pa je Lacko začuda ves miren in odločen, mu ne ugovarja, četudi najverjetneje nima pojma, kje je sončna uprava in kako jim lahko tam pomagajo. Skrtači mu edino nedeljsko obleko in mu obriše čevlje ...</p>		
<p>Sončna uprava v prenesenem pomenu</p> <p>Med odmorom Ciri Nejci zaupa, da se je šel ded Lacko že navsezgodaj pritožiti na sončno upravo. Deklica se mu smeji, kot bi bil otresel neslano šalo in očitno ne verjame, da govori po resnici in da se je ded res že navsezgodaj odpravil iz vasi. Zaradi tega je Ciri kar nekako užaljen, a ji čudni dogodek vendarle znova opiše. »Sončna uprava je nekaj, kar ne obstaja, ker vremena seveda ni mogoče upravljati,« mu naposled pojasni sošolka. »Le v prenesenem pomenu lahko torej s tem označimo nekaj, kjer ne počno ničesar in nimajo nobenega vpliva.«</p>	<p>str. 22</p>	<p>OTROŠKA NEVEDNOST IN ZAUPLJIVOST</p>
<p>Zdrav duh v zdravem telesu</p> <p>Smeh, ki ga je zdaj deležna Nejca, Ciriya prav zaboli. Prepričan je, da je tip navadna brezglava mišica, ki bi mu bilo treba delo z otroki najstrožje prepovedati. A naj mu še tako krčevito oponaša v mislih, to seveda kaj malo zaleže in tekma zdaj torej zanesljivo bo. Pogubljen bodi svet, v katerem se lahko sleherna para posmehuje enakopravnosti in poštenosti!</p>	<p>str. 34</p>	<p>POSMEH</p>
<p>Na limnicah</p> <p>»Ne sekiraj se, stari,« prikoleska za njim Bajs, ki je najverjetneje res povsem zadnji. »Saj bova šla v nedeljo k maši,« zapelje vstric in se mu golozobo reži. »Prosila bova tam, če je kje kaka lestev, da zlezeva v nebesa,« ga celo brez vidnega napora prehiti. »Kakšna vražja nebesa!?« zaječi Ciri za njim. »Sveta nebesa, stari!« se ozre debeluh, kakor bi imel glavo na navojih. »Saj veš. Zadnji bodo prvi, prvi bodo zadnji, pa taki štosi! Le to bi nama zares ustrezalo...« »Ti bom že dal nebesa ...« pregrizne Ciri in še s slednjimi močmi nadaljuje dirko.</p>	<p>str. 42</p>	<p>NEZVESTOBA VERI</p>
<p>Zadnji v nebesih</p> <p>Osamljeni Bajs, ki šele sedaj pririne kolo skozi cilj, pa se že na daleč zadere: »Lahko tebi, šampion, ki zdaj verjameš, da</p>	<p>str. 46</p>	<p>ISKRENOST</p>

<p>so lahko nebesa tudi na zemlji! Jaz, ubogi Bajs, bom pa moral v nedeljo spet prosjačit k maši.«</p>		
<p>Priznanje</p> <p>»Si moreš sploh misliti?« se torej zgovarja. »Vsem se je zdelo povsem normalno, da lahko nekdo s takim starim kolesom zmaga,« mu ne gre v glavo. »Biciklin je vendar za tak teren povsem neprimeren,« ji skuša pojasniti. »Blato se mu že po prvih metrih nabere v blatnike. Pa tudi prevelik pogonski zobnik ima, tako da ga ob večji oviri praktično sploh več ne moreš premakniti.« »Pravijo, da lahko dobi človek v kakih posebnih okoliščinah povsem nadnaravno moč,« mu odvrne. »To pa so bile vsekakor posebne okoliščine.« »Že, že,« nekako soglaša. »A če bi dobil tako moč, bi to brez dvoma začutil.« »Morda pa si bil celo v kakem posebnem stanju, ko so tudi občutki najverjetneje nezanesljivi,« še kar vztraja Nejca.</p>	<p>str. 48</p>	<p>ZVIJAČA</p>

Slika 25: Motiv domišljije

Vir: lasten

4.2.3 Bogdan Novak: Zaletenci

Snov: domišljajska

Tema: posmeh človeškim napakam in neumnostim

Ideja: ljudje počnemo neumnosti, čeprav si velikokrat tega ne priznamo

Zgodba: sintetična

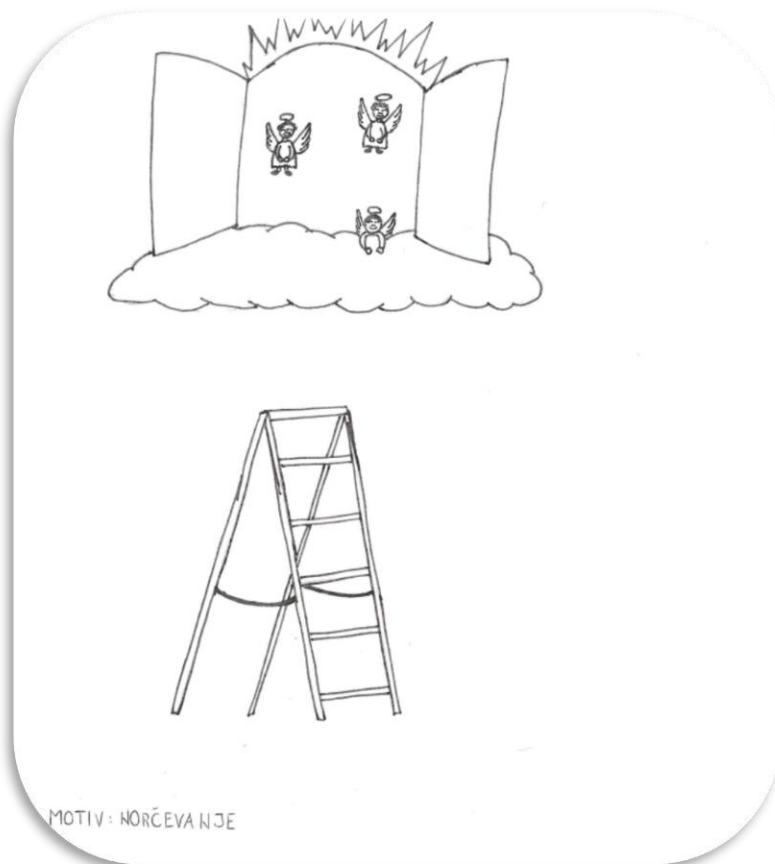
Kraj: ob Muri / na Zaletenskem

Čas: nedoločen/kadarkoli

Književne osebe: logar, logarica, župan, županja, kovač, kolar, krčmar, krčmarica, tkalec, hlapec, mesar, mesarjev pomočnik, razbojnik Marič, kravji pastir kmet, župnik, krevljasti Jurij, tepček Jožek, Tašek, učitelj, Markec, sveti Peter, grof, sodniki, rabelj, prodajalec, krošnjar, mežnar, rihtar, gasilci, tuji

Pripovedovalec: vsevedni

Slika 26: Motiv norčevanja

Vir: lasten

ODLOMEK	STRAN	DOLOČITEV MOTIVA
Za Zaletence se ve samo eno: da niso bili poleg, ko je dobri Bog ljudem pamet delil. Drugi spet pravijo, da so stali čisto zadnji v vrsti in so prišli do Stvarnika, ko mu je pameti že zmanjkalo. Učinek je potemtakem enak.	str. 5	POSMEH
Vsekakor pa so znanstveniki enotnega mnenja. Zaletensko obstaja in Zaletenci so. Pa ne le ob Muri! Menda so prišli že tudi v vlado.	str. 5	POSMEH
Takšni so namreč Zaletenci. Pametni že, pametni in prebrisani, kar pove že njihovo ime, poguma pa nimajo na pretek.	Str. 6	SARKAZEM
»Kaj pa mačka je, razen miši in podgan?« Tujec ji je zakričal nazaj: »Vse kar dobi!« Toda logarica ga je razumela: »Konje in ljudi!«	str. 8	NESPORAZUM
Od takrat pa ti zabrusijo na Zaletenskem, če jih sprašuješ po tem, kaj mačka je: »Mleko, miši in ljudi, pa takšne norce, kot si ti!«	str. 10	JEZIČNOST
»Koliko bi stali ti kravi?« »Ti kravi sploh nista naprodaj,« jima je povedal tkalec. »Naprodaj sta tisti dve, ki sem ju pustil doma.« »Kaj imaš doma še dve kravi?« sta vprašala Bratončarja. »Ne, zakaj pa vprašata?« se je začudil tkalec.	str. 11	NESMISEL
Ko sta obredla ves sejem, sta ugotovila, da druge živine, kot tiste, ki mi naprodaj, sploh ni na sejmu. Vso tisto živino, ki bi jo Zaletenci radi prodali, pa so pustili doma.	str. 13	NESMISEL

Hlapec naj se usede na stol, tega naj vzdignejo štirje možje in nesejo po ajdi. Tako hlapec ne bo pohodil niti ene bilke ajde.	str. 14	NESMISEL
»Aha se kdo norčuje iz nas,« je rekel župan, ker je tako rdeča luna na nebu, da bi se izkazali še večje bedake kot Zaplankarji, ki so luno gasili.«	str. 18	SMEŠNA PRIMERA
Od takrat pravijo zlobneži v sosednjih vaseh, da lahko Zaletence vsaka krava vkup skliče.	str. 18	POSMEH
Zadnja dva Zaletenca sta sklenila počakati, naj prva dva skočita, da bosta videla, ali je jarek sploh mogoče preskočiti. Sprednja dva sta zares odskočila, pri tem pa koso potegnili za seboj, da je zadnjima dvema Zaletencema odrezala glavo, ki se jima je zakotalila k nogam.	str. 20, 21	NEUMNOST
V vasi sta ljudem povedala vse o grozni stvari, ki reže ne le travo, ampak tudi glave ljudem.	str. 21	NEVEDNOST
»Glej ga no, zlodija, zdaj bi se pa rada še kregala z nami!«	str. 21	JEZIČNOST
Znosili so ogromno lesa skupaj, še nekaj dreves so morali podreti v Sloparci, da so dobili dovolj kurjave, kajti take nevarne kose ni mogoče z nekaj trskami sežgati.	str. 22	NEVEDNOST
Pandur je vrgel kamen v koso in ta je spet zabrenčala in se kregala z njimi. »Viš jo, še je živa!« je zavpil logar.	str. 22	NEVEDNOST
»Aha, še bolj nevarna je! Zdaj te še opeče, preden ti glavo odgrizne.«	str. 24	NEVEDNOST
»V studenec je vrzimo, naj se zadavi. To bo še najboljše!« je predlagal župan. Strinjali so se, da če Zaletenci ne znajo plavati, tudi kosa ne bo znala.	str. 24	NEVEDNOST
Logar je zamahnil, cepec, vrteči del cepi, je stisnil in ga treščil po glavi. Župan je zadel kovača čez pleča, kovač pa mu ni ostal prav nič dolžan, še z obrestmi ga je treščil	str. 28	NERODNOST

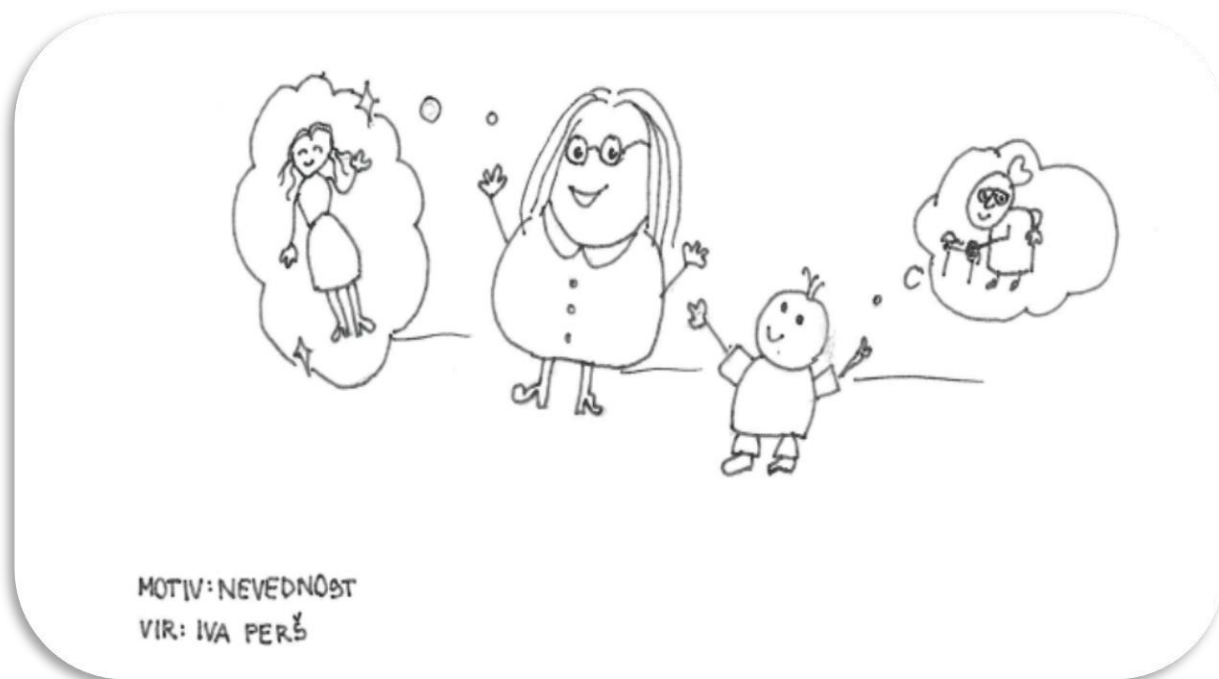
po betici, da se je županu zabliskalo pred očmi in je mislil, da je nevihta.		
»Smo spet eno nevarno zverino pokončali,« je kimal župan. In so se Zaletenci zadovoljno vrnili na gumlo, kjer so še naprej bosu tacali po žitu.	str. 29	NEVEDNOST
Slečeni so previdno zabredli v lan in ko so videli, da laneno morje ni globoko, so se spustili na trebuh in mahali z rokami in nogami, kot se za kopanje v morju spodobi. Ko so tako pomendrali že pol njive lanu, so menili, da so okopani.	str. 30	NEVEDNOST
Preštel jih je in ker sebe ni štel, jih je naštel samo pet. »Aha, eden manjka!« je rekel logar. »Samo pet nas je!«	str. 32	NEUMNOST
»Le da jaz po svoje računam, ker nisem v šole hodil, še najmanj v zaletenske.«	str. 32	ZVIJAČA
Pri petem je rekel: »Hentana reč, mislim, da sem se tudi jaz zmotil. Bom še enkrat preštel.« In jih je začel mlatiti od začetka še enkrat.	str. 33	ZVIJAČA
Gradec je precej daleč od Zaletenskega, približno dva dni zložne vožnje. In ker niso mogli priti do njega v enem dnevu, jih je na poti ujela noč. Obrnili so se in odpeljali domov spat. Drugo jutro so spet napregli kobilu in se odpeljali proti Gradcu. Spet jih je ujela noč in morali so se vrniti domov prespat.	str. 34	NEUMNOST
Toda Zaletenci niso vedeli, da so jim iz gostilne prisluškovali domači fantje. Ti so voz obrnili, da je gledal nazaj v smer, iz katere so se bili Zaletenci pripeljali.	str. 35	POTEGAVŠČINA
»Da se nismo v dneh dneh okoli sveta pripeljali? ...« »Aha, saj pravijo, da je svet vsak dan manjši,« je rekel kolar.	str. 35	NEUMNOST
»Da ste, pijandure, Gradec zgrešile, bi vam verjela. Škoda, da niste še domače vasi.«	str. 37	JEZIČNOST

<p>In res, ko je logar rekel nekaj nemških besed, ga kovač ni razumel prav nič. Verjetno ga tudi Avstrijci niso, a to je že druga zgodba.</p>	<p>str. 38</p>	<p>NEVEDNOST</p>
<p>Župnik je bil ravno prišel na prižnico in začel: »Heilige Mutter Anna!« »Slišiš?« se je zgrozil logar, ki je znal nemški. »Župnik se dere s prižnice: zgrabite luterana! Misli, da sva luterana.«</p>	<p>str. 38</p>	<p>NESPORAZUM</p>
<p>»Ampak še dobro, da znam nemški,« se je pohvalil logar. »Če bi ne razumel, kaj se dere župnik, bi naju mimogrede zgrabili v cerkvi, tako pa sva jo lahko še pravočasno popihala.«</p>	<p>str. 40</p>	<p>BAHAŠTVO</p>
<p>»Boš videla, baba trapasta, da bo kljuka vzdržala!« To rekši je skočil s stolčka. Kljuka je res vzdržala, razbojnik pa je v hipu izpustil svojo kosmato dušo.</p>	<p>str. 44</p>	<p>NEVEDNOST</p>
<p>»Bi bilo dobro steno prebiti in okna vzidati,« je plaho predlagal župan. Še dobro, da je bila tema in ga niso takoj našli, ker bi mu jih sicer naložili po grbači. Menda ne misli, da bodo novi zid razbijali za nekakšna okna!</p>	<p>str. 45, 47</p>	<p>NEUMNOST</p>
<p>Mesar je uganil tisto najbolj pravo: »Kaj če bi vzeli vreče, pa znosili temo iz zakristije?«</p>	<p>str. 47</p>	<p>NEUMNOST</p>
<p>»Le za čez dan se je rešil teme, če bi pa jo mi z vrečami vso ven znosili, bi bilo v zakristiji tudi ponoči svetlo! Aha!«</p>	<p>str. 47</p>	<p>NEUMNOST</p>
<p>»Šliso!« je zdaj še bolj obupano kriknil Zaletenec. »Ja, šli so, šli so,« so kimali Štajerci.</p>	<p>str. 48</p>	<p>NESPORAZUM</p>
<p>»Čemu pa to služi?« se je začudil kovač. »Za lov na ščurke,« se je pošalil prodajalec, ki je takoj opazil, da ima pred seboj Zaletenca ... »Kako pa s tem loviš ščurke?« je še spraševal, da ga ne bi osleparili.</p>	<p>str. 50</p>	<p>POTEGAVŠČINA</p>

Čisto preprosto,« ga je smeje poučeval prodajalec. »Ko zagledaš ščurka, ga samo pikneš na vilice.«		
»Hentane vilice! To je spet ena od tistih nevarnih zverin, ki prihajajo k nam s tujega,« je rekel župan.	str. 53	NEVEDNOST
»Hudo je, kjer je tepček najbolj pameten od vseh!«	str. 59	POSMEH
»Je bila res nevarna ta žival.« »Aha, dve glavi ima in roge na obeh straneh!« »Hentana živalca! In koliko jajčec ima!« »Aha, če je ne bi zaklali, bi nam toliko mladih skotila, da bi nas vse požrli.«	str. 61	NEVEDNOST
Naj so še tako hodili okoli kravjeka, z vseh strani je smrdelo enako.	str. 62	NEUMNOST
»Prav nič mi ni bilo hudega! Sta videla, kakšne lepe teličke sem si nalovil v Muri?«	str. 64	LAŽ
»A jih je še kaj spodaj?« »Seveda, še veliko!« jima je zatrdil pastir. »Poglejta tisti dve telički tam!« In jima je pokazal v vodi odsev dveh teličk, ki sta se pasli po bregu.	str. 66	POTEGAVŠČINA
Pa so imeli lepo priložnost, ko so se vračali proti domu, da bi srečali pamet. A kaj, ko je šla pamet po desni strani Mure, Zaletenci pa po levi!	str. 67	POSMEH
»Stopil sem bliže, da bi poljubil svetnika, kakor je lepa navada, ko je ta planil pokonci in se pognal vame. Preden sem se zavedel, že me je podrl na tla in me krepko udaril, da mi je že iz prve polomil tri rebra in razbil čelo, da me je vsega kri polila.	str. 69, 70	NERODNOST
Otroci pa so še dolgo vpili za kovačem: »Florijan te išče, da bi se šla metat!«	str. 70	IZZIV
»No, letos vsaj ne bomo več garali. So k sreči tudi orehi pogoreli, pa jih me bo treba z vilami na štalno metati.«	str. 75	NEUMNOST

<p>»Potem je že bolje, da bi imel zadnjo plat zunaj,« je menil logar.</p> <p>»Bolj praktično je, bi imel vsaj bicikel ob kaj prisloniti, kadar se pripeljem na pokopališče.</p>	str. 78	NESMISEL
<p>»Ne morem umreti, če pa še ne vem, kako bi me pokopali,« je rekel in si nabasal pipo, da bi o zadevi v miru premislil.</p>	str. 78	NESMISEL
<p>»Sodni dan bo!« so vpili kosci. Na pokopališču že od mrtvih vstajajo! Sodni dan bo!«</p>	str. 81	NEVEDNOST
<p>»Aha! Že takšni bedaki nosijo puško, kot si ti! Če mi zadeneš tistega vrabca v grmu, grem nag ponj!«</p>	str. 84	IZZIV
<p>Markec mu je rekel:</p> <p>»Brez mene ne boste nič opravili. Vzemite me s seboj.«</p> <p>Gospod se je zasmel:</p> <p>»Smo jih že dosti obesili brez tebe, pa jih še bomo!«</p>	str. 86	BAHAŠTVO

Slika 27: Motiv nevednosti

Vir: lasten

4.2.4 Branko Šömen: Skregan s pametjo

Snov: resnična, vsakdanji pripetljaji

Tema: Književno besedilo govori o težavah, večkrat povezanih s političnimi prepričanji.

Ideja: »Saj bi lahko postal pameten, ampak nisem lahko neumen.«

Zgodba: V knjigi je več zgodb, ki se nanašajo na pisateljevo življenje.

Kraj: Slovenija, večkrat tudi Ljubljana

Čas: v 70-ih letih prejšnjega stoletja

Književne osebe: pisatelj, urednik, pisateljeva žena

Pripovedovalec: prvoosebni

Slika 28: Motiv nevednosti

Vir: lasten

ODLOMEK	STRAN	DOLOČITEV MOTIVA
<p>Uvodnik v nacionalnosti</p> <p>Tudi sam bi raje videl, če bi napisali reportažo, toda to vsakdo prebere, ljudje govorijo po gostilnah ... Uvodnik pa skoraj vsakdo preskoči, me je prepričeval urednik, vendar brez uspeha.</p>	str. 5	ISKRENOST
<p>Kopalna kad</p> <p>Kopalno kad potrebujem za službene namene. Navaditi se moram nanjo, lahko pa se zgodi, da bom kasneje celo uradoval v njej!</p> <p>Brez kopalne kadi ni uspešnega novinarstva. Banja je danes edina zanesljiva pot do uspeha.</p> <p>Se spominjate mojega intervjuja s pisateljico Maud Praprotnikovo? Ali veste, kako me je sprejela? V kopalni kadi. In prav ta jo je pripeljala k slavi in popularnosti.</p>	str. 7, 8	NESMISEL
<p>Inspiracija</p> <p>Zdaj že teden dni ničesar ne delam. Ne brijem se, zanemaril sem službo, z ženo sem se sprl, lažem kot katekizem, kajti postal sem inspiracija.</p>	str. 9, 10	POSMEH
<p>Osmi marec</p> <p>Poslušaj, če zna mož usmerjati vlake, bo znal tudi tebe.</p> <p>Res me je več okrog pasu kot tebe, toda z vlakom me vendarle ni treba primerjati. Saj tudi ti nisi tanka kot flavta.</p>	str. 13	NERODNA SITUACIJA
<p>Vidiš tistega psa? Naravnost v naju gleda. Kodrast je kot kakšna lutka. Vidiš, zdajle bom vrgla kozarec vanj. Ena, dve ...</p> <p>Genovefa! Si nora! To ni nikakršen pes! Natarakar je, ki dela obračun.</p>	str. 13	PIJANČEVANJE
<p>Prvi april</p>	str. 15, 16	ISKRENOST

<p>Pošten družinski oče sem in na pleši se mi bodo vsak čas pokazali rogovi ...</p> <p>... Sicer se vam pa na pleši kažejo rogovi.</p> <p>To niso nobeni rogovi, pač pa me je žena.</p> <p>Najprej vam moram povedati, da me žena živega ne more videti, če pridem dobre volje domov. Živega!! Pa sem si mislil ... potegnil jo bom za nos, in sem si napisal pismo.</p> <p>Sebi ste napisali pismo?</p> <p>Sebi. Tako malo pisem dobivam, da imam zaradi tega komplekse. Živim zelo mirno življenje in žena prav tako ... Ne, žena pa ne! Dobro me pogledajte! Ali mi že poganjajo rogovi na pleši?</p> <p>Veste kaj, jaz bi šel. Zunaj je dež že ponehal. Nikamor ne boste šli! Druga runda bo moja! Tudi jaz sem danes dobil plačo! Poleg tega pa imam rojstni dan!! Nemogoče! Prvega aprila?! (Ga posnema) nemogoče! Nemogoče! Seveda je mogoče! Ljudje se menda vsak dan rodijo, ker se tudi vsak dan ljubijo ... Ali mogoče ni tako?!</p>		
<p>Džimi</p> <p>Breda, si ga res kupila?</p> <p>Da, teta Mara mi ga je dala s popustom, drugače ga še zdaj ne bi imela.</p> <p>Pa te ni nič sram, da mi takole v obraz poveš, kako si Džimija samo zato kupila po znižani ceni, ker si ga dobila od tete? Drugače bi ga bili kupili kakšni tujci, ali ne?</p> <p>Ti si skrajno nesramen. Džimi vendar ni otrok!</p> <p>Zaprlo mi je sapo. Potem sem spravil iz sebe: saj si rekla, da je star dve leti ... Kaj pa je potem?</p> <p>Pes.</p>	<p>str. 20</p>	<p>NEVEDNOST</p>
<p>Nogometna tragedija</p> <p>Kadar Čelik zmaga, dobi trener 2000 novih dinarjev nagrade, je spravil iz sebe nesrečnež ...</p>	<p>str. 22</p>	<p>NERODNA SITUACIJA</p>

<p>Ja, pa naj jih dobi. Gotovo jih zasluži.</p> <p>Tudi mene te njegove zmage stanejo 2000 novih dinarjev, je zdaj zatulil, da se je pol tribune ozrlo k nam namesto v žogo.</p> <p>Saj ste nori! je odločno rekel človek v usnjenem plašču in odšel proti izhodu.</p> <p>Ne! Samo njegov sorodnik sem! Kadar dobi premijo, odide njegova žena v Modno hišo in zapravi dva tisoč novih dinarjev. In ker je njegova žena sestra moje žene, moja žena ponori, če zve, da je Čelik zmagal, in mi očita, da bi bila tudi sama rada tako elegantna kot njena sestra ... in da je volkulja sita in jaz cel, ji tudi jaz moram odšteti dva tisoč novih dinarjev, ki jih nato zapravi v Modni hiši ... Zato mrzim zmage Čelika!</p>		
<p>Gledališki kritik</p> <p>Napak ne delam iz preprostega vzroka, ker ne igram.</p> <p>Kako je to mogoče? Igralec ste, pa ne igrate? To je tako, kot da bi bili cvetličar, pa ne bi prodajali rož; govornik, pa ne bi govorili ...</p> <p>Sploh ne želim, da bi me omenjali, da bi ocenjevali mojo igro. Za tole gre: ko boste naštevali igralce in razčlenjevali vloge, dodajte na koncu samo tale stavek: »Igralec N. N. v tej drami ni igral.«</p> <p>Kako to mislite?</p> <p>Saj nisem igral, mar ne? Torej ne lažem, pa tudi vi ne boste. Povedali boste resnico, morda bo to največja resnica v vaši kritiki.</p>	<p>str. 24</p>	<p>NESMISEL</p>
<p>Dobre telefonske zveze</p> <p>Ali veste, da imajo že vsi: navadni delavci, šoferji, ženske, mladina, in drugi, svoje praznične, le kapitalisti nimamo svojih dni? Poleg tega nam je dolgčas. ... Zato smo se odločili za revolucijo!</p> <p>Predvsem pa bi vas prosil, da me zjutraj zbudite. Vi ste namreč vajeni zgodaj vstajati.</p>	<p>str. 30</p>	<p>NERODNA SITUACIJA</p>

<p>Zbudil sem se zelo pozno, zamudil v službo, in ko me je urednik poklical k sebi na oster pogovor, sem v trenutku pozabil na Millerjevo revolucijo.</p>		
<p>Kako sem postal režiser</p> <p>Režiser X.Y. je dal eno izmed epizodnih vlog filmski igralki, ki že nekaj časa živi na Rtu dobre nade. Prišla je z letalom, toda bila je tako gosta megla, da je ekipa na letališču ni prepoznala in so jo v bifeju čakali pet dni ...</p> <p>... Čez nekaj dni bi ga v živalskem vrtu skoraj poteptali sloni, je urednik začel dvigati glas.</p> <p>Jaz ne bom šel v živalski vrt, sem mu zagotavljal samo da bi dobil režijo.</p>	<p>str. 32</p>	<p>ISKRENOST</p>
<p>Kasneje se je porušil zvonik nekega zgodovinskega stolpa in malo je manjkalo, da ni pokopal pod sabo režiserja in glavne igralki.</p> <p>Tako sem postal režiser. Začel sem snemati nadaljevanko NE PUŠČAJTE MI KRVI V PONEDELJEK, KER JE MODRA.</p> <p>Predvčerajšnjim sem padel iz helikopterja: k sreči v zasebni bazen na neki stolpnici.</p> <p>Včeraj je zgorel avtomobil, v katerem sem imel ekskluzivni intervju s poveljnikom prostovoljne gasilske čete.</p> <p>Danes me je žena mahnila z grebljico in spravila na nezgodni oddelek, ker se je v časopisu pojavila fotografija, na kateri skupini manekenk demonstriram vaje iz kamasutre.</p>	<p>str. 33</p>	<p>NERODNA SITUACIJA</p>
<p>Zacementirani uvodnik</p> <p>Hvalili boste dosežen evropsko raven, se zaustavili ob tem, kako se znajdemo, kako smo sposobni, kako smo se zacementirali v ekonomskem spopadu z Zahodom, da o Vzhodu niti ne govori. Cement! Da, o tem je treba vsekakor pisati. Nikomur ne bomo več metali peska v oči, da cement je, pa ga v resnici ni! Kar se dogaja s cementom, je že prava svinjarija ...</p>	<p>str. 34</p>	<p>NESPORAZUM</p>

<p>- Prav! A potem bom pisal tudi o tem, kako se je podražil kruh, da ni vagonov, da je zmanjkalo žlic za čevlje, da imamo preveč tekstila, pa smo kljub temu vsak dan raje nagi ...</p> <p>- O tem niti ne črhnite! Če bi vam dovolil napisati tak uvodnik, bi ljudje mislili, da sem skregan s pametjo! Ne! O tem ne boste niti premišljevali, kaj šele pisali! Toda tistega ... o cementu ... nikar ne pozabite omeniti v uvodniku! Zdaj pa na delo!</p>		
<p>Ob kozarcu piva sem ji priznal, da sem v dvigalu zaspal. Naslonil sem se na vse gumbе in ga tako onesposobil. Spal pa sem precej časa ... Ko sva počasi stopala čez ulico, sem z občutkom krivde zrl v stolpnico. Malo je manjkalo, da se od sramu nisem pogreznil v zemljo. Na vseh oknih so viseli grozdi bledih in sestradanih obrazov: groza in strah, bes in veselje so jim omračili lica in čez nekaj trenutkov so vsi planili k dvigalu ter pritiskali na gumbе v svojih nadstropjih.</p> <p>Seveda se je dvigalo znova pokvarilo. Poklical sem servis in čez eno uro se je začelo množično izseljevanje iz stolpnice.</p>	str. 37	PIJANČEVANJE
<p>Razkošje</p> <p>Prosim te, takoj pritrđi zobno ščetko na verigo!</p> <p>- Zakaj pa? Kaj tvoji sošolci kradejo?</p> <p>- Kradejo ali ne kradejo, stori, kar sem ti naročil. Tiste žiletke, ki sem jih prinesel iz Celovca, daj v družinski trezor in zamenjaj številko. Razkošja ljudem z občine že ne bomo razkazovali. Milo, milo zavaruj pri zavarovalnici ...</p> <p>- Ali si nor? Saj ne bodo hoteli, ko se tako hitro obrabi.</p> <p>- Povej jim, da se bomo umivali samo na silvestrovo.</p>	str. 41	NESMISEL
<p>Kaj, če bi odšla k mami? Za nekaj dni?! Bilo bi nama lepo kot nekoč. ...</p> <p>- Čakaj, čakaj, da premislim. Hja, saj ideja ni slaba. Samo dodatni predlog imam. Kaj, če bi se ... ah, ne upam ti predlagati, draga žena, čeprav že dolgo premišlujem o tem.</p> <p>- Kar na dan z besedo, ljubi mož. Jaz ti vedno vse povem in zaupam.</p>	str. 42	ISKRENOST

<p>- Kaj če bi se ločila?! Veš, samo za nekaj dni. Če bi me sošolec našel samega v stanovanju, bi mu lahko mirno pogledal v obraz in dokazal, da vsi ti predmeti zame niso nobeno razkošje. Ženo mi pač nadomešča stroj za pomivanje posode ...</p>		
<p>Samo nekaj bi te še vprašal! Si si tistega Šerugo preprosto izmislila?</p> <p>- Nič si ga nisem izmislila! Tukaj je, v najini spalnici. Do dveh bo v moji družbi, potem pa bo tvoj gost.</p> <p>- Hotel sem ji še nekaj reči, vendar bi bilo vse bob ob steno. Odložila je slušalko in najbrž začela s sošolcem popisovati drage predmete v stanovanju. Takrat pa sem poskočil, kajti spomnil sem se, kako sem ji vedno govoril, da je prav ona najdražje, najdragocenejše, kar imam. In planil sem iz redakcije, na da bi počakal drugo uro.</p>	str. 43	NERODNA SITUACIJA

Slika 29: Motiv nerodne situacije

Vir: lasten

4.2.5 Vesna Radovanovič: Kdaj ste umrli?

Snov: resnična, vtisi mladinskih avtorjev na srečanjih z otroki

Tema: : zabavni trenutki srečanja mladinskih pisateljev z otroki prepleteni s humorjem

Ideja: Humor je prisoten tudi v vsakdanjem življenju.

Zgodba: sintetična, Pisatelji obiskujejo različne slovenske šole, kjer pripovedujejo o svojem delu, otroci pa jim postavljajo vprašanja.

Kraj: slovenske šole

Čas: sodobnost

Književne osebe: mladinske osebe (Feri Lainšček, Primož Suhodolčan, Desa Muck ...), učenci, učitelji

Pripovedovalec: prvoosebni

Slika 30: Motiv opisa osebe

Vir: lasten

ODLOMEK	STRAN	DOLOČITEV MOTIVA
Rekla je seveda: ... književnikof.	str. 7	POSMEH
Na cesti nisi nikoli sam, promet na njej regulirajo ustrezni predpisi, ki narekujejo pravila obnašanja, sicer bi treščil za prvim vogalom.	str. 11	ISKRENOST
A kar naenkrat se je v prvi vrsti dvignil nekoliko mrk in resen fantiček, ki se vseskozi držal nekako postrani, nam vsem skupaj požugal s prstom in resno vzkliknil: »Če boste govorili grde besede, se bo Zemlja odprla in se boste vdrli v pekel!«	str. 13	NEVEDNOST
Tedaj pa se je oglasil deček iz prve klopi: »Kdaj pa boste umrli vi?«	str. 17	NESMISEL
Zakaj nekdo piše ravno lirično prozno, vprašam sicer mimogrede. Ampak nekaj odgovorov sem dobila. Zelo resničen se mi zdi prvi: »Ker česa drugega ne zna«, in je vreden razmisleka. Drugi: »Ker ga je sram pisati poezijo«, pa prav tako.	str. 19	ISKRENOST
S sladkim nasmehom pa je vseeno dodala, da so pesmice prav luštne. Z grenkim nasmehom sem jo popravil, da v moji zadnji knjigi ne gre za pesmice, ampak pravljice. Nekaj minut po zvonjenju me je učiteljica vljudno povabila v savno – pardon! – v učilnico, v kateri se je gnetlo najmanj sto učencev.	str. 23	NERODNA SITUACIJA
<p>»O kakšnih srakah«?</p> <p>»O takih, ki se opravljajo med sabo.«</p> <p>»Morda pa ne gre za vas?« sem rekel.</p> <p>»To pa že ne,« se je oglasil fantič iz druge klopi.</p> <p>»Za koga pa?«</p> <p>»Za naše učiteljice.«</p> <p>»No ja,« se je tedaj vtaknil vmes Rudi Šeligo, »ta sračji dideldideldi poslušamo vsak dan pri politikih pa tudi v Društvu slovenskih pisateljev, a ne Ciril? Ti to že veš, saj si predsednik.«</p> <p>»Kje pa,« ga zavrnil Ciril, »Tam se oglašajo dudeldudeldu, dideldideldi, več ne vžge.«</p>	str. 25	ISKRENOST

<p>Potem sem vprašala: »Kdo ve, kako se imenuje pisava za slepe?«</p> <p>Pegast fantič v prvi vrsti izstrelil: «Jaz vem! Slepčica!«</p>	str. 29	NEVEDNOST
<p>Čez čas se je oglasil Jan in resno rekel: »Pokaži, kje ti je medvedek odgriznil prstek.« Ogletovali so si mojo »medvedjo roko«, ko se je nepričakovano oglasil svetlolasi fantič: »Ampak, če ti je odgriznil samo pjstek, potem ... potem ni biu zadosti sit ...«</p>	str. 31	NEVEDNOST
<p>Bolj ko sem se trudila, manj sem razumela. Po kakih petih minutah pogovora, se je Miki prijazno obrnil k meni in rekel: »Kaj meniš ti?« Prikimala sem, mu pritrdila. »Z vsem, kar ste povedali, se strinjam,« sem rekla.</p>	str. 33	NERODNA SITUACIJA
<p>»Glej, tudi jaz znam pisane črke!« Sredi lista je bil napis: P I S A N E Č R K E in vsaka od črk je bila napisana z drugo barvico. Torej so bile črke res pisane!</p>	str. 37	NEVEDNOST
<p>Tako mi je bilo padlo v veselje, ko se je nekje nagnila na vrt in spod drevesa pobrala kutino, da jo ovoha: tisti hip pa so se odprla vrata in na vrt in na dvorišče in na ulico so se usuli ljudje, množica ljudi, da je odrevenela presenečena s kutino pred nosom, kot da so jo zalotili pri kraji – poseben dopis iz Murske Sobote s celostranskim naslovom: Ciganka je kradla.</p>	str. 39	NERODNA SITUACIJA
<p>Na koncu nama potem ni preostalo drugega, kot da sva začela lepo po vrsti vrteti telefonske številke in spraševati: »Oprosti, tu Feri Lainšček in Miki Roš, ali morda midva danes nastopava na vaši šoli?«</p>	str. 43	NERODNA SITUACIJA
<p>Potem pa potihopri pomnil, da sem povabljen na bralno značko in sem se želel prepričati, če bom imel nastop v telovadnici, tako kot na mnogih drugih šolah ...</p> <p>»Jaz pa sem mislila, da ste novi učitelj telesne vzgoje,« je vzkliknila gospa in še zdaj se nasmejim ob spominu na njeno ljubko zadrego.</p>	str. 45	NERODNA SITUACIJA
<p>»Danes le dajte še vi. Čez nekaj let, ko bom imel svojo gostilno, vas bom povabil na zabavo – in bom ves večer samo jaz igral. Velja?«</p>	str. 47	OTROŠKA DOMIŠLIJA
<p>Eden od njih je hotel vedeti, koliko sem stara.</p> <p>»Imaš sto let?« ugiba.</p>	str. 49	NERODNA SITUACIJA

»Nee,« sem zaprepadena. »Sto petdeset?« ugiba naprej.		
»Oh, gospa Desa, vi ste prvi, ki ste zdržali celo uro. Ostali pobegnejo najkasneje po petnajstih minutah.«	str. 53	ISKRENOST
Sam sem se imel za večno mladega, a neki šestleten fantek je izstrelil kot iz topa: »Sedemdeset let!«	str. 55	ISKRENOST
Preden sem lahko odprla usta, pa me je že nahrulila: »Kaj pa ti je, saj veš, da učenci ne smete trkati na vrata zbornice?«	str. 59	NEVEDNOST
Nekoč sem prišel na eno od ptujskih šol, kjer so očitno pričakovali Toneta Pavčka. A zgodi se, da me tudi na začetku kaka učiteljica pozdravi kot Toneta Pavčka.	str. 61	NEVEDNOST
»Aja. Na Tončka! On je pa res prava faca! A ti si njegova mama?«	str. 63	NERODNA SITUACIJA
»Jan mi je rekel, da ste že stari in da se boji, da ko vas več ne bo, ne bo v kraju nikogar, ki bi pisal knjige.	str. 65	ISKRENOST
Pa je dvignil roko in me vprašal: »A ti, ko si bil majhen, si bil tudi tako velik?«	str. 71	NESMISEL
Končno sta opazila mojo zadrego in eden izmed njiju mi je pojasnil: »Veste, trojčki smo, le da najin brat sedi čisto zadaj, ker tu spredaj ni bilo več prostora!«	str. 73	NERODNA SITUACIJA
»Kdaj ste umrli?« je vprašal deček popolnoma resno.	str. 75	NESMISEL
»Zdaj pa bova res že morala med bralce!« sem nazadnje dejal. »Kje pa jih imate?« »Kje? Doma? Na šoli sva zdaj tako rekoč sama.«	str. 79	NEVEDNOST
Na sliki, ki so jo otroci ogledali za mojim hrbtom, kakor sem jim pač napačno ves čas kazal, je bil namreč maršal Tito.	str. 81	NERODNA SITUACIJA
Ko so že skoraj vsi odšli, pa pristopi k nama fant kakih desetih, enajstih let in nama izroči, vsakemu po eno, svojo detektivsko vizitko.	str. 85	OTROŠKA DOMIŠLIJA
Ko pa sem stopila v razred in vprašala, katerega profesorja bi morali imeti, so mi z blagim nasmeškom v očeh odgovorili: »Ja, vas!«	str. 95	NEVEDNOST

Slika 31: Motiv iskrenosti

Vir: lasten

4.2.6 Milivoj Miki Roš: Kako sem videl svet izpod mize/Kak san vido svejst spod stola

Snov: resnična, stvarna iz pisateljevega otroštva

Tema: otroštvo in odraščanje v družini

Ideja: Nevednost in otroška nezrelost je velikokrat boleča življenjska izkušnja

Zgodba: sintetična; odraščanje in spoznavanje sveta izpod mize – poslušanje odraslih, razmišljanje

Kraj: pod mizo, v hiši, v šoli

Čas: pisateljevo odraščanje

Književne osebe: deček – pisatelj, mama, oče, soseda, Šarika, stric Milan

Pripovedovalec: prvoosebni

Slika 32: Motiv ukane

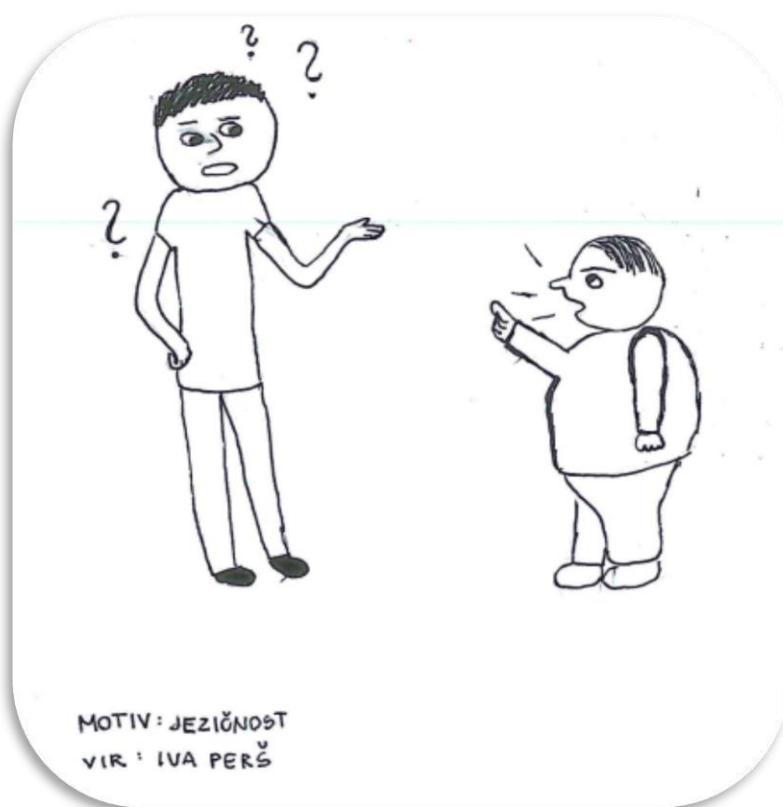

Vir: lasten

ODLOMEK	STRAN	DOLOČITEV MOTIVA
<p>- Kaj je s tabo, sin moj? Izgledaš, kot bi te kljukal mesec, me je božala po laseh.</p> <p>- Ne mesec, mama, ne mesec, ampak luna. Ona me ne pusti pri miru. Mesec sem že videl, nikakor pa ne morem videti lune.</p>	str. 10	NEVEDNOST
<p>- Ka je s tebov, sin moj? Tak vōvidiš, kak če bi te mejsec klūko, me je boužala po lasaj.</p> <p>- Nej mejsec, mama, nej mejsec, liki luna. Una me ne pisti na meri. Mejsec san že vido, dapa nikak nemren videti lune.</p>	str. 62	
<p>- Saj pa sploh niste tako veliki, kot govoriyo tukaj po vasi.</p>	str. 14	NESPORAZUM

<p>- Seveda je treba, saj pa čez leta ne moreš kar skočiti, kot če bi skočil preko potoka.</p> <p>- Sam mislim, da to zagotovo lahko narediš, sem se smejal še bolj kot on in se mu pokazal.</p> <hr/> <p>Zisko san črni boks za cipele, vzeu kefico in si pod nous narijso velke badjüsi...</p> <p>- Oča, san ga pijto, pa dun trbej čakati na tista lejta, ka ti mustače zrastejo?</p> <p>- Gvüšno, ka trbej. Vej pa prejk lejt ne moreš samo tak skočiti, kak če bi prejk potoka skočo, se je nasmidjau.</p> <p>- Ge si pa brodin, ka tou leko narejdiš, san se smidjau ške bole kak un in se njemi vöpokazo.</p>	<p>str. 92, 93</p>	
<p>- Ena plus ena je dve! Tako, zdaj pa ne boste vame zabijali cvekov!</p> <hr/> <p>- Ena plus ena je dva! Tak, zaj pa neta cveka nut v mejne mlatila!</p>	<p>str. 46</p> <p>str. 97</p>	<p>NESPORAZUM</p>
<p>Od vsega tega me je najbolj zanimalo tisto mamino. Da nek moški hodi po tem svetu dva pednja nad zemljo. Prav zares, tam pod mizo sem se povsem prebudil in si zaželel, da bi videl tega človeka. Saj pa ne vidiš vsak dan človeka, ki ne stopa po zemlji, ampak po zraku!</p> <hr/> <p>Od vsega toga me je najbole migalo tisto od moje mame, ka nekšen človik odi po tom svejti dva pedna nad zemlou. Rejsan, vcejlak san se prebūjdo tan pod stolon in si trno želo, ka bi toga človeka vido. Vej pa ne vijdiš vsikši den človeka, ka ne stapa po zemlej liki po lufti!</p>	<p>str. 49</p> <p>str. 101</p>	<p>NEVEDNOST</p>
<p>Aja, tretja soseda po tistem ni več hodila k nam. Oče mi ni tega dobrega dela nikoli pozabil.</p> <hr/> <p>Aja, tretja sousidica po tiston nej več ojdila k nan. Oča mi je toga dobroga dela nej nikdar pozabo.</p>	<p>str. 52</p> <p>str. 104</p>	<p>NERODNA SITUACIJA</p>

Slika 33: Motiv jezičnosti

Vir: lasten

4.3 Analiza izpisanih humorističnih motivov

Jurčičeva humoreska Kozlovska Sodba v Višnji Gori je kljub svoji častitljivi starosti še kako aktualna. Višnjani so ljudje, ki so nevedni, zelo radi smešijo in obtožujejo druge, se prepirajo, si sodijo, počnejo velike nesmisle (kozla presoja kot človeka), se vdajajo pijači in lažem, s starostjo in družbenim ugledom so še vedno strahopetni in gostobesedni v svojih zvijačah in prepogosto izzivajo, namesto da bi se pravi čas umaknili. Ne mislijo s svojo glavo, temveč se obračajo po govornikovem povedanem vetru. S tega pogleda smo jim mi danes še kako podobni, če samo pomislimo na čas pandemije. Preveč se obremenjujemo s povedanimi nesmisli in ukrepi, življenje pa gre mimo nas. Ne znamo živeti polno, saj se preveč vdajamo medijem in tistemu, kar drugi povedo in zapišejo in temu pritrujemo. Radi kopičimo nepotrebne stvari, ki smo jih nepremišljeno nakupili in se s tem tolažimo ali celo bahamo. V resnici pa nas je marsičesa strah in trepetamo za svojo prihodnost.

Lainščkovo avtobiografsko delo Deček na dedovem kolesu je zelo iskreno in doživeto. V njem nam pisatelj skozi svoj pogled na otroštvo oriše takratno težko podeželsko življenje. Ljudje so si v težkih razmerah marsikaj znali olajšati s humorjem in s svojim pogledom na svet. Skozi zapisane besede nam da jasno vedeti, da se kmečki ljudje, ki so trdoživi in se borijo za vsakdanje preživetje tako zlahka ne vdajo in sprejmejo vseh uradniških pravil. Mislimo, da se tudi današnji kmečki ljudje rahlo razlikujejo od meščanskih. Živijo in razmišljajo s svojo logiko, čutijo se bolj povezane z naravo in z zemljo in zato tudi sami sebi bolj zaupajo. Svet in razvoj sprejemajo z večjo previdnostjo in lastno odgovornostjo. Tudi danes kmečki ljudje živijo z drugačno logiko, večjo lastno varnostjo in prepričanjem. Težje življenje in način dela ter zaslužka jih delajo trdnejše tudi v značaju. Ljudje, ki živijo v stiku z zemljo, so tako pri Lainščku kot resnično danes bolj odločni, samozadostni in stabilni.

Novakovi Zaletenci so besedilo brez primere v naši književnosti. Mogoče tudi zato, ker so nam po kraju dogajanja tako blizu in domači. V našem prekmurskem svetu življenje teče drugače kot v mestih. Ljudje se še precej oklepamo svojih navad in načina lokalnega razmišljanja. Zaletenci so smešni, ko zasmehujejo druge, nerodni v svojem obnašanju, zelo nevedni in neumni, v jezičnosti pa spretni. Gre za domišljijško pripoved, v kateri je precej več pretiravanja v primeri z ostalimi deli, ki smo jih obravnavale. Osebe in njihovi značaji karikirajo našega prekmurskega človeka. Menimo, da imamo napake, ki jih kažejo Zaletenci, vendar pa ne tako odstopajočih v primerjavi z ljudmi ostalih slovenskih pokrajin ali celo narodov, ki živijo za sosednjo mejo.

Šömen v svojem delu še zdaleč ni skregan s pametjo. Zelo spretno opiše družbeno življenje in odnose med ljudmi, s katerimi je v svojem razgibanem življenju v stiku. Pot ga iz Štajerske in Prekmurja popelje v Zagreb. Njegovo politično in publicistično življenje je razgibano. Velikokrat je nerazumljen. Vse to lahko najdemo v njegovi obravnavani knjigi. Njegova široka vpetost v družbo mu omogoča pogled v druge odnose. Politika, šport, pisarne, poslovna srečanja so kraji, kjer ni človeških zablod in napak nič manj kot v enostavnejšem življenju. Odnosi med ljudmi so še bolj zapleteni, značaj ljudi pa vedno pokaže pravi obraz. V teh krogih pride velikokrat do nerodnih situacij, posmeha, nesporazuma in nesmislov. S pijačo se hladijo prikrita napake.

Radovanovičeva je v delu Kdaj ste umrli? na duhovit in preprost način popisala dogodivščine svojih službenih let, ko je z literati obiskovala osnovnošolce. Med otroki ni nikoli dolgčas, med njimi je vse pristno in smiselno. Njihov svet je še neveden, razigran, smiseln in napolnjen z

otroško domišljijo. To neskaljenost je zelo spretno prenesla v zapis. Skozi prebiranje njenih anekdot se lahko bralec zares nasmeji, saj so odkrite, hudomušne, predvsem pa neposredne. Izjave otrok ne bolijo, temveč nas lahko zelo nasmejejo in razvedrijo. Lahko se dogajajo v vsaki učilnici, kjer je prisotna dobra učna klima in odprti odnosi med učitelji in učenci. V življenju je veliko nerodnih situacij, za katere pa sploh ni nujno, da so usodne. V tej knjigi so odnosi pristni in odkriti.

Roševno videnje sveta izpod mize je v nekaterih vidikih precej sorodno Lainščkovemu pogledu. Morda zato, ker posega v avtobiografsko otroštvo. V ospredje so postavljeni družinski odnosi in preprosta vzgoja otrok. Po Roševem prepričanju se lahko otrok največ nauči skozi svoje izkušnje, čeprav so velikokrat nerodne. Potegavščine in laži te lahko naučijo, da boš drugič previdnejši. Nevednost in nesporazum se bosta drugič redkeje ponovili. To delo se nam je zdelo še posebej zanimivo, ker smo ga lahko prebrale tudi v naši domači prekmurščini. Tako je res še bolj pristno, nazorno in hudomušno. Roš v njem življenja ne prikriva in ne olepšuje. O njem piše tako, kot ga je živel. Starše in odrasle je opisal brez olepšav, ki so znali otroka pustiti in mu zaupati življenje, ne pa ga v otroštvu omejevati po svojih pogledih in merilih. V tem delu je svoboda otroka zelo velika in tudi zelo spoštovana ter cenjena.

Pri izpisovanju humorističnih motivov smo ugotovile:

- Skozi vsa izbrana dela, bodisi domišljajska ali realistična, se **nekateri motivi precej pogosto pojavljajo in tudi pri vseh piscih ponavljajo**. Te smo poslušale **opredeliti z eno ključno značajsko lastnostjo ljudi**.
- **Humor** je še kako **življenjski** in prisoten večidel v vseh medčloveških skupnostih in odnosih.
- **Ljudje smo** kot družbena bitja **polni napak**.
- **Smo nerodni, nevedni, naduti lažemo, radi izzivamo, smo sarkastični, svoje napake prikrivamo s pijančevanjem, smo zelo jezični, bahaški**.
- Velikokrat **verujemo, ko pomoč nujno potrebujemo, sicer pa smo v veri nezvesti**.
- **Sebe in druge ljudi spravljamo v nerodno situacijo**.
- **Da priкрijemo svoje napake, druge potegnemo za nos**.
- **Dajemo smešne vzdevke in se posmehujemo**.

- Kljub marsikateri materialni varnosti in družbeni povezanosti, **smo** velikokrat **strahopetni**.
- Še vedno **premalo razmišljamo s svojo glavo**.

Med 6-imi obravnavanimi deli sta dve domišljijski (Kozlovska sodba v Višnji Gori in Zaletenci) štiri pa so povsem realistična, napisana na podlagi piščevih resničnih doživetij v otroštvu ali v odrasli dobi (Kako sem videl svet izpod mize, Deček na dedovem kolesu, Skregan s pametjo in Kdaj ste umrli?).

Iz naštetega lahko upravičeno povzamemo:

- Da **smo ljudje** kljub razgledanosti, neštetim napakam skozi zgodovino **še vedno sebični**, saj **sebe** v večini primerov **postavljamo na prvo mesto**, šele nato opazimo ali vidimo človeka, s katerim živimo v tesnem stiku.
- **Radi smo samozadostni**. Napisanih **imamo veliko zakonov in pravil**, znamo jih navesti in nanje s svojo jezičnostjo opomniti druge, **ne znamo pa jih živeti**.
- Kar naprej si prizadevamo, **da bi se v življenju povzpeli nad druge**.
- Naše navade in razvade **se z vzgojo prenašajo** in smo jih deležni že v **ranem otroštvu**, **ko smo še nevedni, živimo v svoji otroški domišljiji, smo naivni**.
- Da se **v prav vsakem izmed nas skrivajo napake**, ki si jih pogosto **ne priznamo**. Če pa si jih že priznamo, **jih ne odpravljamo, ampak še naprej ponavljamo**.

Najboljše pri napisanih humoreskah pa je, da lahko ob njihovem branju uživamo, se zabavamo in kakšen motiv vzamemo tudi za svojo življenjsko lekcijo.

Ob našem raziskovalnem delu smo zares uživale in se velikokrat od srca nasmejale, kako duhoviti znajo biti pisatelji. **Ugotavljamo, da so pisci humoresk korak pred nami, saj so napake v življenju znali opaziti, in jih s svojo sposobnostjo tako zapisati, da niso žalili in zaničevali konkretne osebe, ampak nas skozi pisanje želijo učiti in neprisiljeno vzgajati.**

Skozi prebiranje izbranih humorističnih pripovedi – izmišljenih ali resničnih smo spoznale:

- **Življenje kljub napakam bogato, zanimivo in povezovalno.**
- **Da nas ljudi povezujejo podobne usode.**
- **Prav vsi ljudje se srečujemo z izzivi, ki jih moramo premagovati.**

- Ko **zmagamo nad nevednostjo smo veseli**, ko se **iz naivnosti in laži** kaj naučimo, **postanemo pametnejši in spretnjši**.
- Glavo imamo zato, da z njo **razmišljamo**, da ne nasedamo drugim in da je prav, da **smo iskreni**, čeprav to ni vedno prijetno.
- **Pijančevanje in jezičnost sta razvadi**, ki se ju moramo na polno izogibati, saj **nas smešita in uničujeta**.

5 VSAKDANJE PRIPOVEDI NAŠIH ZNANCEV

5.1 Pripoved Mirana Camplina

Pozdravljeni!

Moje ime je Miran Camplin, pravijo pa mi tuj že od maloga Cepo. Pravle ste, ka naj se na kratko predstaven. Pff! Tou je malo žmetno, ka ge san niti nej tak kratke, meter 86 pa pou san dügi, so me pravle zaj na sistematskon, kil man pa tuj čeduže več. Taka če edino tak po širine ka van poven.

V glavnon star san telko, ka man občüjtek, ka san včeraj šoulo končo, počüjten se pa, kak če be jo začo. Rad zbejran slikice, ove Živalsko kraljestvo. V prouston čase pa grickan lešnike pa ostalo listje. Hecate san se pa začo 19. 11. 1981, točno ob 02:35:21, kdaj san očo trikrat gor zbüjdo, zatou ka san žeden, pa san sploj nej bil. Mogle be ga videte tretječ, čista drüjge farbe je bil kak prveč. (Se zasmeye). Pa nika je nej muvo. Neka je muvo e tak ja, neka je muvo, ka delate more vgojno. Te san njeme pa pravo: »Pa što te pa kriv,« samo nej me je razmo, te še. Taka ja, te srejde noči san ge neka gor prišo, ka be poulek toga, ka bon resen lejko vmejs, kakše vice poko, pa se malo heco.

Fala Bouge san na toj poute nej bil sam, pa san več takšeh srečo, ka smo se te kaj skup naure delale. Najprle san nastoupo kaj v šoule. Te san pa prišo inauk v gledališče in tan začo nastoupate v Impro lige. Tou je takša gledališka predstava, kjer se vse sproute v zmišlavleš, edino publika dolauče, ka tou more bite. Tan san srečo pajdaša Primoža pa Jožeka in smo sküper začale delate eno televizijsko oddajo šteroj se je pravlo I feel good. S Primožon sva bla zadüženeva za skeče. Kratke, smejšne filmčke, tak čista po domače. No tan sva se zmislila eneh par takšneh likov štere še gnes den marsikoga nasmigejo in tou je na primer Zdenko Korenko. En geclave policaj, štere nemre bite bole lejve, kak je.

Te smo začale pisate vse fele smejšna besedila, na znane takše pesmi in napravle skupino D'Kwaschen Retashy. Vmejs sva pa s Primožon delala na televiziji Slovenija, v enoj oddaje Tistega lepega popoldneva z Lodom Bizovičarom, ka ga poznate znankar zaj iz Talentov. Pa na Net TV-je, v enoj oddaje šteroj se je pravlo Podalpski večer. Tan so nažigale takšno narodno muziko, miva sva pa vmejs pač se malo hecala.

Te so me pa inauk zvale, če be špilo v filme Ljubezen, traktor in rokenrol. Pa san pravo pa ajde, ka probamo. Špilo san Švarcenegerja kere Đuroja sküper spotere. Pa če ne vrvlete si film poglednete.

No s pajdašon Primožon, pa sva napravila na lokalnoj televiziji tuj eno oddajo, šteroj se pa prave Ko zori bezeg. Štere ste že gledale tak znate o kon se tou ide, štere pa nej, pa Boug vare ka be kdaj gledale, ka je pou smrtno nevarna. Anekdot v vsej tej stvari je preveč in tak z glave zaj na friško žmetno štero potegnen, edino kakšno slamico, če što nüca. Tou pa man v glave. Tak ene par rejsan na hitro, ajde.

Inouk kdaj smo snemali videospot za pesem Baba malo me njaj, so me skoraj strejlele, rejsan! Pa nej za vüja, tak s pravo lovsko püjkšo. Naš kitarist je špilo lovca. Nešče je pa prineso pravo lovsko püjkšo. On je tisto püjkšo prijó pa stisno na kokauta in bam! 20 cente od moje noge je bila takša lüjknja v betoune, kak tri kepice mejšanoga sladoleda, gda se raztopijo. Pri mojej düjše, ge san na plastičnon stolce sedo, šteroga je tak v lüft pognalo, tak ka san s čelon v luster notre vdaro. Vne na terase smo bli. Še gnes man prazne tulec od toga metka kraj djane. Mogouče se kdaj veteransko penzijo v zrihtan. Ka pa znaš, nikdar ne vejš nej?

Inouk sva pa s Primožon v živo nastoupala v enoj oddaje za televizijo in sva bla čista, čista, čista, čista, čista brez vsakše ideje. Še minuto sva mela, ka stopiva pred kamero. Miva pa ovo, čista nika. Ge se zglednen okoule pa so ble nekše prazne škatle tan, pa meklé. Zemen dve škatle, pa eno mekló njeme v roke, eno pa mene. Dvere odpreva, pa vse ka san njeme pravo je blou: »Ti samo za meuf ponavlaj.« Z eno nogo sva v škatle stala, z meklamé sva se pa poganjala, pa sva popejvala O sole mio. Voditeljica naj je pitala: »Ja ka pa te zaj tou?« Pa san njoj pravo: »Miva sva gondoljerja iz Benetk. Što šče, se lejko z nama pela, malo po kanalaj.« Pou dvorane se je ščelo z nama pelate. Taka smo škatule razčejsale. Še zaj nemreva vrvate kak sva se z nikoj celau neka zmislila, pa vsi so se smejale.

Taka, zdaj pa moren ite, ka me mlejko vre, ka se me kokice zažgejo. Fajn ka smo poklepetale, pa ne pozabite. Boukše krava na streje, kak pa vrabec na trave. Ale kdor visoko leta je z avijounon, tou ne pozabite. Pa pomale se daleč pride, samo z biciklinon je pa še malo prle. Ne gemlite vse prerresno, pa fajn bojte.

Ajde! (*Zapisano po zvočnem posnetku*)

5.1.1 Slovarček prekmurskih izrazov

A

ale – ali avijounon – avionom, or. (avion)

B

betoun – beton biciklen – kolo

ble – bile bli – bili

blou – bilo bon – bom

Boug – Bog boukše – boljši

C

celou – celo cente – centimetrov

Č

čeduže – čedalje

čelon – čelom, or. (čelo)

čista – čisto

D

djane – dan

drüjge – drug

dügi – dolg

dvej – dve

dvere – vrata

F

friško – sveže

farbe – barve

fala – hvala

G

geclave – jecljav

gemlite – jemljite

gda – ko

ge – jaz

gnes – danes

grickan – grizem

H

heco – hecal

I

in auk – enkrat

ite – iti

K

ka – da

kakše – kakšen

kanalaj – kanalih, mest. (kanali)

kere – kateri

kokaut – petelin

kraj – proč, vstran

L

lejko – lahko

lokalnoj – lokalni, mest. (lokalno)

lүjknja – luknja

lүft – zrak

M

maloga – majhnega	mejšanoga – mešanega
meklé – metle	metka (metek) – naboj
meuf – mano, or. (jaz)	miva – midva
mlejko – mleko	mogouče – mogoče
mojoj – moji, mest. (moja)	muvo – mrmral

N

nasmigejo – nasmejijo	neka – nekaj
nekše – nekakšen	nemreva – ne moreva
nešče – nekdo	nika – nič
nikoj – nič, ničesar	njaj – pusti
njeme – njemu, mu	njoj – njej, ji
notre – noter	nūca – rabi

O

očo – očeta, tož. (oče)	ovo – tisto
-------------------------	-------------

P

Pajdaš – prijatelj	pela – pelje
plastičnon – plastičnem, mest.	počūjten – počutim
poglednete – poglejte	pomale – počasi
ponavlaj – ponavlaj	popejvala – pela
potegnen – potegnem	pou – pol
pout – pot	poven – povem
pravo – povedal	prijo – prijel
prišo – prišel	prveč - prvič
prle – prej	pūjkšo – puško, tož. (puška)

R

razčej-sale – raztrgali
rejsan – resno

razmo – razumel

S

san – sem

sedo – sedel

sistematskon – sistematskem, mest.

sküp – skupaj

smejšno – smešno

sploj – sploh

spotere – zlomi

sproute – sproti

srejde – sredi

stolec – stol

strejlele – ustrelili

streje – strehi, mest. (streha)

stisno – pritisnil

Š

šče – hoče

škatule – škatle

šoula – šola

špilo – igral

šteroj – kateri

što – kdo

T

tak – tako

taka – tako, da

takše – takšen

tan – tam

telko – toliko

toga – tega

toj – tej

tou – to

tretječ – tretjič

tüj – tudi

V

vejš – veš

vgojno – zjutraj

vne – zunaj

vmejs – vmes

vrvlete – verjamete

vsakše – vsak

vüja – ušesa

Z

začo – začel

zaduženeva – zadolžena

zaj – zdaj

zatou – zato

zbejran – zbiram

zbüjdo – zbudil

zemen – vzamem

zgliednen – izgledam

zmišlavleš – izmišljuješ

znankar – verjetno

zvale – klicali

Ž

žeden – žejen

žmetno – težko

5.1.2 Kdo je Miran Camplin

Miran Camplin je humorist, igralec in samostojni podjetnik. Sprva se je udeleževal v Impro ligi, v kateri je Jože Činč opazil njega in njegovega prijatelja Primoža Danija in ju povabil v svojo oddajo I feel good, ki se je predvajala na TV AS. V prej omenjeni oddaji sta Primož in Miran sodelovala tri leta, v tistem času pa je nastala tudi ideja o ustanovitvi glasbene skupine. Tako so nastali D'Kwaschen Rretashy, ki so hitro pridobili oboževalce. Ena izmed njihovih uspešnic je Baba malo me njaj. Miran Camplin pa je sodeloval tudi v oddaji Ko zori bezeg, epizodi "Gangsta kak si hud" in uspešnem slovenskem filmu Traktor, ljubezen in rock'n'roll (https://www.pomurec.com/vsebina/3530/Primoz_in_Cepo_-_).

Slika 34: Miran Camplin

Vir: (<https://mediaspeed.net/fotografije/prikazi/13236-miran-camplin-cepo-humorist-in-clan-skupine-dkwashen-retasy>)

5.1.3 Humoristični motivi v pripovedi

Slika 35: Motiv smešnega opisa

Vir: lasten

BESEDILO	MOTIV
Tou je malo žmetno, ka ge san niti nej tak kratke, meter 86 pa pou san dügi, so me pravle zaj na sistematskon, kil man pa tuj čeduže več.	ISKRENOT
V glavnon star san telko, ka man občüjtek, ka san včeraj šoulo končo, počüjten se pa, kak če be jo začo.	NEVEDNOST
Rad zbejran slikice, ove Živalsko kraljestvo.	OTROŠKOST
V prouston čase pa grickan lešnike pa ostalo listje.	NENAVADNE NAVADE
Hecate san se pa začo 19.11.1981, točno ob 02:35:21, kdaj san očo trikrat gor zbüjdo, zatou ka san žeden pa san sploy nej bil. Mogle be ga videte tretječ, čista drüjge farbe je bil kak prveč.	ZVIJAČA
Zdenko Korenko	SMEŠNO IME
En geclave policaj štere nemre bite bole lejve kak je.	SMEŠEN OPIS OSEBE
Štere ste že gledale tak znate o kon se tou ide, štere pa nej, pa Boug vare ka be kdaj gledale, ka je pou smrtno nevarna.	OPOZORILO
Baba malo me njaj	SMEŠNO IME PESMI
20 cente od moje noge je bila takša lüjknja v betoune, kak tri kepice mejšanoga sladoleda, gda se raztopijo. Pri mojoj düjše, ge san na	NESREČA, SMEŠNE PRIMERE

plastičnon stolce sedo, šteroga je tak v lüft pognalo, tak ka san s čelon v luster notre vdaro.	
Še gnes man prazne tulec od toga metka kraj djane. Mogouče se kdaj veteransko penzijo v zrihtan. Ka pa znaš, nikdar ne vejš nej?	KORIST
Z eno nogo sva v škatle stala, z meklamé sva se pa poganjala, pa sva popejvala O sole mio. Voditeljica naj je pitala: »Ja ka pa te zaj tou?« Pa san njoj pravo: »Miva sva gondoljerja iz Benetk. Što šče, se lejko z nama pela, malo po kanalaj.« Pou dvorane se je ščelo z nama pelate. Taka smo škatule razčejsale. Še zaj nemreva vrvate kak sva se z nikoj celau neka zmislila, pa vsi so se smejale.	NERODNA SITUACIJA
Taka, zdaj pa moren ite, ka me mlejko vre, ka se me kokice zažgejo.	ISKRENOST
Boukše krava na streje, kak pa vrabec na trave. Ale kdor visoko leta je z avijounon, tou ne pozabite. Pa pomale se daleč pride, samo z biciklinon je pa še malo prle.	POSMEH

5.2 Pripoved Dušanke Horvat

Ti si želela, da bi ti jaz nekaj povedala o enem dogodku iz mojega življenja, pa jaz sem si zbrala eno obletnico mature, ko smo se pred leti dobili na naši šoli Osnovni šoli I, ker tukaj je bila gimnazija nekoč. In takrat ko se dobimo na obletnicah, po navadi se spomnimo tistih najbolj veselih, najbolj smešnih dogodkov ne, in jaz sem si izbrala nekaj dogodkov, s katerimi smo potem začeli obletnico na šoli, potem smo pa itak nadaljevali v Zvezdi.

Recimo eden od takšnih dogodkov, ki se je zgodil pri nas je bil pri ruščini, ko je Gustija profesorica vedno spraševala: »Gusti, kak tvoja familija?« In on je vedno rekel »Harašo.« Ona je pa rekla: »Ne, Gusti, Bukovec.«

No drugi takšen dogodek je bil, ko je naša sošolka Marika, vedno nezadovoljna z malico, šla prek v Park bauto in je rekla: »Najboljši sendvič je ta, ko vzameš pol francoza pa posebno salamo, v poletnih mesecih pa si privoščiš še luksuz, to je paradajz, gor pa spiješ še jagodni sadni jogurt.«

No Bernardka se je spomnila, kako je vedno naša profesorica dišala, razredničarka, pouk smo imeli popoldne in vedno je dišala po čokoladi Milka. To takrat ni bilo tak kak danes, Milko dobiš pa...ne, ampak je to vozila z Avstrije in mi smo tisto tak vonjali, tak je bilo fino.

No Jelko smo vprašali, kje se dobi najboljši sladoled v Soboti. In Jelka je takrat pa danes odgovorila: »Najboljši sladoled kuha ata Winter.«

Blanko, ki je šla študirat nemščino smo vprašali: »Wer reitet so spät durch Nacht und Wind?« In ona je vedno odgovorila: »Es ist der Vater mit seinem Kind.« In ko smo jo vprašali od kod: »Iz Erbköniga seveda.«

No naravoslovce smo vedno zezali s vprašanjem: »Katera permutacija osnovnega razporeda črk so besede remont?« Mene ne vprašaj, jaz sem bila družboslovec.

No Andreja, ki se nam je priključil tam nekje sredi poti, smo vedno zezali: »Kdo je bil glavni švercer kavbojk iz Trsta?« To je bil vedno on.

No zanimiv je bil naš Branko, ki smo ga vedno spraševali, kako dolgo trajajo povprečne gimnazijske ljubezni. On seveda ni vedel, mi pa smo vedeli. Pet dni, vmes pa je vikend.

No potem smo vprašali vse, koga smo na maturantskem izletu proglasili za mrtvega. Našega sošolca Buzoja, tako da o mrtvih vse dobro, čeprav je še danes uspešen likovnik.

No družboslovci smo se spraševali, kako pri matematiki pri Johnyju pisati dva. Pa smo našli zelo dobro rešitev. A skupino smo dodelili Milanu, ki je znal matematiko, B skupino pa Bernardki. In tako smo vsi prepisali, pa smo imeli vsaj dva.

Tonček in Gusti vesta, kje je najboljša sedeti pri nemščini, ko pišemo spis. Za Nevenko in Dušanko seveda.

Vlasto, Jelko, Jožeka, Marjana pa še koga pa smo vedno vprašali: »Kdaj se pride domov, če se pouk konča ob dveh?« »Ob osmih zvečer.«

Potem Vlasto smo spraševali: »Vlasta kaj narediš, če se slučajno, kao slučajno, zgodi popravni pri fiziki?« »Ja ata Lutar je rekel, da se gre na morje, ker je plačano za deset dni, potem pa se dela popravni in se naredi.«

No našo bando se vpraša, kje se dobi najboljši pomfri v Soboti po sedmi uri zvečer. Mislim, da je to še danes na avtobusni postaji.

Vse v razredu, pa smo spraševali, kdo nas je spodbujal in bodril s takšnimi besedami: »Vejpa dönök deca, dajte deca, vejpa tou nej tak žmetno.« To je bila naša profesorica pedagogike Katica.

5.2.1 Slovarček prekmurskih izrazov

bauta – trgovina

deca – otroci

dönök – vendar

kao – baje

švercer – diler, preprodajalec

vejpa – saj

zezati – zafrkavati, hecati

5.2.2 Kdo je Dušanka Horvat

Dušanka Horvat se je rodila leta 1960 v Murski Soboti, kjer je obiskovala tudi gimnazijo. Na Pedagoški fakulteti Maribor je študirala zgodovino in geografijo. Kot učiteljica se je zaposlila na Osnovni šoli I v Murski Soboti in veliko let dopolnjevala svojo obvezo tudi na Osnovni šoli II. Je oseba, ki s svojo karizmatičnostjo in umirjenostjo vzbuja pozornost in marsikaterega otroka pritegne k resnejšemu in zabavnejšemu načinu učenja. Njena velika ljubezen so »kosmatinasti prijateljski mucki«. Je humanitarka v pravem pomenu besede, saj zna videti starejše in osamljene ter jim s svojim humorjem in duhovitim pripovedovanjem polepšati dni.

V dopustniškem času uživa na različnih krajših in daljših potovanjih. Prehodila je že znano pot Camino. Je učiteljica, ki je s srcem in dušo predana učiteljskemu poklicu.

5.2.3 Humoristični motivi v pripovedi

Slika 36: Motiv iskrenosti

Vir: lasten

BESEDILO	MOTIV
Recimo eden od takšnih dogodkov, ki se je zgodil pri nas je bil pri ruščini, ko je Gustija profesorica vedno spraševala: »Gusti, kak tvoja familija?« In on je vedno rekel »Harašo.« Ona je pa rekla: »Ne, Gusti, Bukovec.«	NESPORAZUM
No, Jelko smo vprašali, kje se dobi najboljši sladoled v Soboti. In Jelka je takrat pa danes odgovorila: »Najboljši sladoled kuha ata Winter.«	OTROŠKOST
No, naravoslovce smo vedno zezali s vprašanjem: »Katera permutacija osnovnega zaporedja črk so besede remont?« Mene ne vprašaj, jaz sem bila družboslovec.	IZGOVOR
No Andreja, ki se nam je priključil tam nekje sredi poti, smo vedno zezali: »Kdo je bil glavni švercer kavbojk iz Trsta?« To je bil vedno on.	ISKRENOST
No, zanimiv je bil naš Branko, ki smo ga vedno spraševali kako dolgo trajajo povprečne gimnazijske ljubezni. On seveda ni vedel, mi pa smo vedeli. Pet dni, vmes pa je vikend.	POSMEH
No, potem smo vprašali vse, koga smo na maturantskem izletu proglasili za mrtvega. Našega sošolca Buzoja, tako da o mrtvih vse dobro, čeprav je še danes uspešen likovnik.	NESMISEL
No, družboslovci smo se spraševali, kako pri matematiki pri Johnyju pisati dva. Pa smo našli zelo dobro rešitev. A skupino smo dodelili Milanu, ki je znal matematiko, B skupino pa Bernardki. In tako smo vsi prepisali pa smo imeli vsaj dva.	ZVIJAČA
Tonček in Gusti vesta, kje je najboljša sedeti pri nemščini, ko pišemo spis. Za Nevenko in Dušanko seveda.	IZKUŠNJA
Vlasto, Jelko, Jožeka, Marjana pa še koga pa smo vedno vprašali: »Kdaj se pride domov, če se pouk konča ob dveh?« »Ob osmih zvečer.«	IZZIV
Potem Vlasto smo spraševali: »Vlasta kaj narediš, če se slučajno, kao slučajno, zgodi popravni pri fiziki?« »Ja ata Lutar je rekel, da se gre na morje, ker je plačano za deset dni, potem pa se dela popravni in se naredi.«	SAMOZAVEST, ISKRENOST

<p>No, našo bando se vpraša, kje se dobi najboljši pomfri v Soboti po sedmi uri zvečer. Mislim, da je to še danes na avtobusni postaji.</p>	<p>STARE NAVADE</p>
<p>Vse v razredu pa smo spraševali, kdo nas je spodbujal in bodril s takšnimi besedami: »Vejpa dönök deca, dajte deca, vejpa tou nej tak žmetno.« To je bila naša profesorica pedagogike Katica.</p>	<p>SPODBUDA, JEZIČNOST</p>

5.3 Pripoved Polone Hraščanec

Dober dan!

Ges san Polona Hraščanec in gnes vam bom povedala o smejšnoj prigodi od mojoga bivšega sodelavca Marjana. No, pred nekaj lejtame, kda san še ges nej delala v našon podjetje, to je Radgonske gorice v Gornje Radgone, je firma z vsemi pisarnišskimi delavci šla na izlet (na takšen sindikalni izlet, kak so pač sakšo leto odile nekan). Med njimi je bil tudi Marjan in oni so se fajn pelale z avtobusom v Nemčijo v kraj Ulm. Te pa je pot bila duga, seveda, vmes so se tudi stavljali na bencinskih črpalkaj pa na postajališčih na avtocesti. Večkrat so se stavljali, ka so šli na WC pa vmes šli na kavo pa takšne stvari ali pa je što kaj küpo tudi. Te pa enkrat, kda so se stavili na enoj »bencinski«, so pozabili našoga Marjana tam. Najbole smejšno je pa bilo pri ton dogodke, ka so se odpelali 100 km dale, preden so opazili, ka njega nega na avtobuse. Do toga pa je prišlo tak, ka je on stalno po avtobuse odo gor pa doj pa je nikdar nej točno na enem mestu sedo, (ka je sedo malo pri enon pa malo pri drugon in nišče ga je nej tak pazko mel) zato so pa tak dugo nej ugotovili ka njega nega na avtobuse.

No, pa to je bilo enih 20 lejt nazaj in v tiston čase seveda še neje bilo mobitelov. Zato so nej mogli nikaj drugo, kak ka so se dale pelale pa so prišle do toga kraja Ulm pa do hotela, ge so meli vse rezervirano in tan so pozvali policijo. Marjan pa je bil takšen človek, ka ga je vse zanimalo in on je bil že pred izleton ... si je pač prečito program pa si je zapomnil, kama morejo iti, kda pridejo na kero mesto pa v keron hotele do spali pa takšne stvari. No in te je s tistoga mesta, ge je on ostal (na tistoj bencinskoj) ... od tan dale se je nekak znajšo pa se je vozo z več prevoznime sredstve – mislen ka se je pelo z vlakon pa se je pelo s taksijon – tak ka je nazadnje prišo v poznih večernih urah do hotela v Ulmu. Eno par naših je veni hodlo, pa vsi so bili poklapani pa žalostni, ka je Marjana nej bilo, te se pa tan stave nekšen taksi pa ven iz taksija stope Marjan. Kak so si pa te oddahnili, vsi so bili veseli, ka se je vse to tak dobro končalo.

Spoumnen pa se še smejšne pejsmi, ka smo jo vnaši mladosti fejst radi popejvali, Eto, gvišno jo poznate.

V GOSTILNI TIHI

*V gostilni tihi je pivnica mala,
ob praznih flašah vse že mirno spava.*

*Le ena flaša še odprta je,
v njej sameva deci šmarnice.*

Le ena flaša ...

*Vse že spava samo mesec sveti,
tja na okno prepitemu dekleti*

*in jo sprašuje, zakaj da še ne spi,
Zakaj žganice ne natoči si.*

In jo sprašuje ...

*Pijanec pel je, pel je pesem svojo,
a jaz popila sem žganico svojo.*

*A on odšel na Pohorski je dvor,
saj od pijače bil je čisto nor.*

A on odšel ...

Priredbo sta spisala Beno Vučko in Bojan Lutar.

Zdaj pa se fajn mejte pa se še dale smejte. 😊

5.3.1 Slovarček prekmurskih izrazov

A

avtobuse – avtobusu

avtur - avtor

B

bencinskoj – bencinski

bencinskeh črpalkaj – bencinskih črpalkah

Č

čase – času

D

dale – dalje, naprej

do – bodo

dogodke – dogodku

drugo – drugega

duga – dolga

E

eno par – nekaj

enoj – eni

F

fajn – lepo

G

ge – kje, kjer

ges – jaz

gnes – danes

H

hodli – hodili

hotele – hotelu

K

ka – da

kak – kakor, kot, kako

kda – ko

kero – katero

keron – katerem

küpo – kupil

L

lejt – let

lejtame – leti (leto)

M

meli – imeli

mejte – imejte

mislen – mislim

mojoga – mojega

mogle – morali

N

najbole – najbolj

našoga – našega

našon – našem

nekak – nekako

nekan – nekam

nega – ni

neje – ni

nekšen – nekakšen, nek

nikaj – nič

O

odile – hodili, šli

odpelali – odpeljali

P

pelale – peljali

pelo – peljal

pozneh – poznih

pozvali – poklicali

prečito – prebral

prišo – prišel

S

sakšo – vsako

san – sem

san še ges nej – še jaz nisem

smejšno – smešno

stave – ustavi

stavili – ustavili

stavljali – ustavljali

stope – stopi

Š

što – kdo

T

taksijon – taksijem

tan – tam

te – tedaj, potem

tistoga – tistega

tistoj – tisti

tiston – tistem

toga – tega

ton – tem

U

Ulme (kraj) – Ulmu

V

večerneh – večernih

veni – zunaj

vlakon – vlakom

vozo – vozil

Z

znajšo – znašel

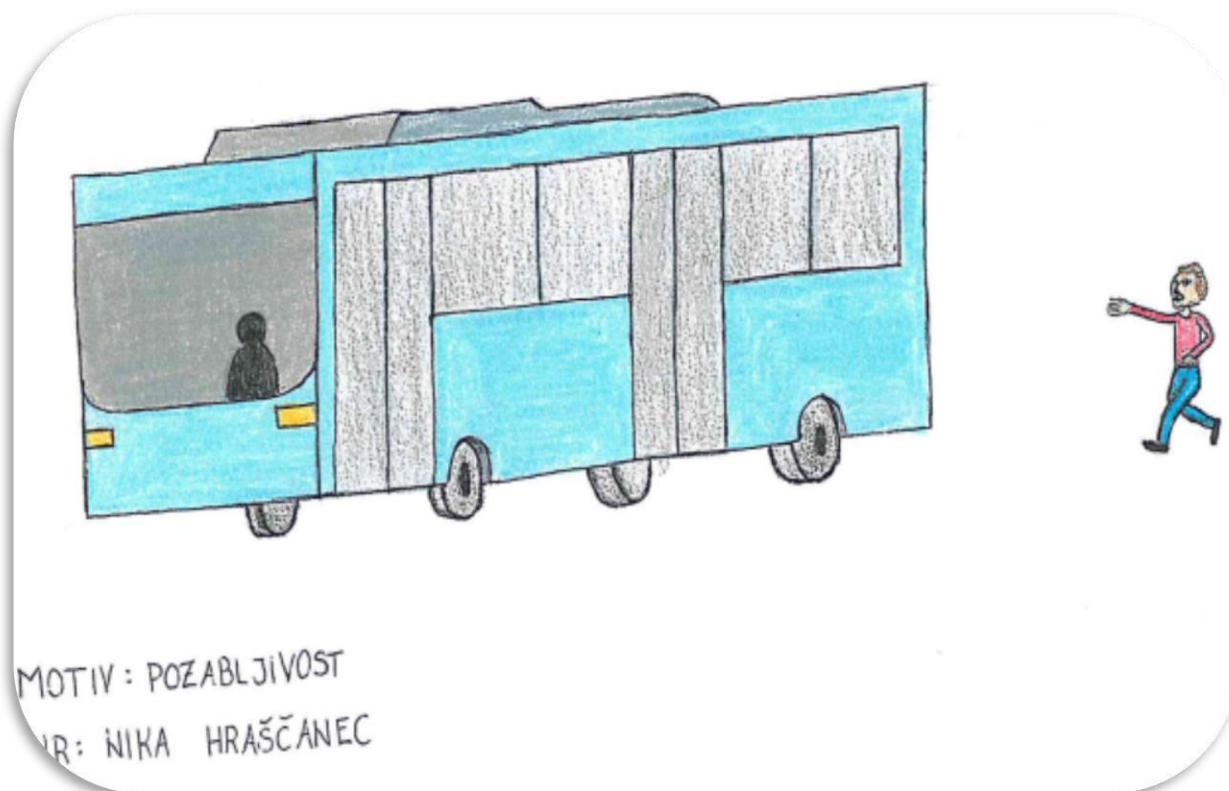
5.3.2 Kdo je Polona Hraščanec

Polona Hraščanec se je rodila 27. julija 1974 v Mariboru. Njena mama je iz Prekmurja, oče pa je od rojstva živel v Mariboru. To je razlog, da je Polona v svojem zgodnjem otroštvu živel v Mariboru, kasneje so se skupaj s starši preselili v Prekmurje. Trenutno še vedno živi v Prekmurju z družino, v vasi Veščica pri Murski Soboti.

Osnovno in srednjo šolo je obiskovala v Murski Soboti, študirala in opravila pa je študij ekonomije v Mariboru. Njeno prvo službo je opravljala pri podjetju Sinergija, in sicer le 4 mesece, kjer je opravljala različna pisarniška dela. Za tem je 7 let bila revizorka pri podjetju Audit. Od tam naprej je že začela delati kot računovodkinja pri podjetjih Gramis in M-frut servis. Po tem je leta 2009 prišla v podjetje Radgonske gorice v Gornji Radgoni, kjer dela še danes, in sicer delo knjigovodje in analitika.

5.3.3 Humoristični motivi v pripovedi

Slika 37: Motiv pozabljivosti

Vir: lasten

ODLOMEK	MOTIVI
Te pa enkrat, kda so se stavili na enoj »bencinski«, so pozabili našoga Marjana tam.	POZABLJIVOST
Najbole smejšno je pa bilo pri ton dogodke, ka so se odpelali 100 km dale, preden so opazili, ka njega nega na avtobuse. Do toga pa je prišlo tak, ka je on stalno po avtobuse odo gor pa doj pa je nikdar nej točno na enem mesti sedo, (ka je sedo malo pri enon pa malo pri drugon in nišče ga je nej tak pazko mel) zato so pa tak dugo nej ugotovili ka njega nega na avtobuse.	NEVEDNOST
Marjan pa je bil takšen človek, ka ga je vse zanimalo in on je bil že pred izleton ... si je pač prečito program pa si je zapomnil, kama morejo iti, kda pridejo na kero mesto pa v keron hotele do spali pa takšne stvari. No in te je s tistoga mesta, ge je on ostal (na tistoj bencinskoj) ... od tan dale se je nekak znajšo, pa se je vozo z več prevoznime sredstve – mislen ka se je pelo z vlakon, pa se je pelo s taksijon – tak ka je nazadnje prišo v pozneh večerneh urah do hotela v Ulmu.	IZZIV
Eno par naših je veni hodlo, pa vsi so bili poklapani pa žalostni, ka je Marjana nej bilo, te se pa tan stave nekšen taksi pa ven iz taksija stope Marjan.	NESREČA, SMEŠNA PRIMERA
Celotna priredba pesmi V dolini tihi.	PIJANČEVANJE

5.4 Analiza pripovedi

Ob poslušanju pripovedi smo zares uživale in se nasmejale. Spoznale smo, **da je humor v vsakdanjem življenju še kako prisoten in živ**. Ljudje se po naravi radi družimo in zabavamo. Vsi naši pripovedovalci so zagotovo takšni, kar je razvidno tudi iz zapisanega. Po naravi **so družabni in izvirni**. To dejstvo pa jim daje povod, da **so v družbi pogosto v ospredju, so zaželeni med prijatelji, se radi šalijo in smejejo drugim šalam, se jim vedno kaj dogaja**. Medsebojni odnosi so jim izziv, marsikomu kaj ušpičijo in se ob tem zabavajo. Spretni so v govorjenju in so zelo dobri opazovalci. Znajo imeti tudi nabrit jezik. **Svoja doživetja si dobro zapomnijo in jih znajo spretno posredovati naprej**.

Ugotovile smo, da so to veseli in humorni ljudje, ki so sami s sabo zadovoljni, so v življenju uspešni in nikoli zares osamljeni. So dobrosrčni in dobronamerni. **Veliko humorističnih motivov v njihovih pripovedih je podobnih tistim, ki smo jih našle zapisane v**

obravnavanih književnih delih. Ti pa so: nevednost, izziv, pijančevanje, iskrenost, posmeh, nesmisel, nerodna situacija, smešna primera, smešna imena, otroška domišljija, nesporazum, jezičnost, stare navade.

Iz pripovedi lahko povzamemo, da se znamo ljudje v sodobnem materialističnem in digitaliziranem svetu še vedno šaliti, zabavati in veseliti. To nas povezuje, bogati in zdravi. Od vseh treh pripovedovalcev lahko povzamemo sledečo misel: **Kljub negotovim časom je humor tisti, ki nas drži gor.**

6 ZAKLJUČEK

Še preden smo se odločile za temo raziskave, nas je vsekakor navduševal vsakdanji humor in duhovite domislice ljudi, ki smo jih dnevno srečevale. Naša radovednost je šla veliko različnih smeri. Pravo smer pa nam je pomagala zarisati naša mentorica, ki nas je pri raziskovanju vodila in nam puščala svoboden pogled. Na samem začetku nas je bilo strah, da ne bomo našle dovolj knjižnega gradiva naših prekmurskih sodobnikov, ki bi ga lahko spretno povezale z Jurčičevo Kozlovsko sodbo. Po modrem nasvetu naše knjižničarke smo si književna dela razdelile in jih v enakem razmerju samostojno prečesale po dolgem in počez. Že ob prvem branju smo ugotovile, da je analiza humorističnih elementov v besedilu lahko zares smiseln izziv. Poenotile smo se v načinu dela in začele izpisovati humoristične motive. Začele so nastajati zanimive tabele, v katerih so se vrste določenih motivov zanimivo ponavljale. Te smo kasneje pobarvale z isto barvo in tako nalogi dale večjo preglednost. Seveda smo preučile in zapisale življenjepise vseh avtorjev izbranih del.

Ob nastajanju naloge se nam je porodila zamisel, da bi lahko kakšen motiv ilustrirale in s tem pokazale, da ima uporabno domišljjsko vrednost. Zapisan humor smo hotele preveriti še v vsakdanjem življenju, zato smo si zadale cilj, da zberemo nekaj pripovedi hudomušnih sogovorcev. Našle smo jih in njihove pripovedi zapisale ter na podoben način tudi analizirale.

Ugotovile smo, da je število zbranih in izpisanih humorističnih motivov zelo obširno. Toda kljub obširnosti naloge se nam je zdelo škoda, da svoje delo skrčimo in posamezne dele izključimo.

Ob podrobni analizi humorističnih motivov književnih del in zgodb pripovedovalcev pa smo na precejšnje presenečenje ugotovile, da književnost dejansko popisuje vsakdanje življenje, bodisi na resničen ali pa izmišljen način. Tako smo v praksi spoznale in ugotovile, da literarna dela niso le dolgi knjižni zapisi, ampak živa in življenjsko uporabna besedila. V njih lahko najdemo zanimiva spoznanja za svoje življenje.

Z gotovostjo lahko trdimo, da si literatura in resnično življenje podajata roke na vsakem koraku, težkem ali lahkem. Res drži misel, ki smo jo že nekje slišale, da so knjige zrcalo življenja. Ugotovile smo, da se knjižni in pripovedovani motivi zanimivo prepletajo, ponavljajo in nas nasmejejo. Najzanimivejše pa je dejstvo, da humor ne zastari, saj je Jurčičevo delo kljub častitljivi starosti lahko zelo aktualno tudi danes in da se lahko v vsaki vasi najde kakšen Višnjan ali Žužemberčan.

V nadaljevanju so podane ugotovitve, ki temeljijo na naših hipotezah in predpostavah:

- 1. V humorističnih motivih izbranih del se pojavljajo pokrajinske značilnosti.**

OVRŽENA HIPOTEZA

Drži dejstvo, da so nekateri motivi nastali na določenem prostoru, vendar bi v takšni obliki povsem normalno lahko obstajali tudi drugje v slovenskem prostoru. Motivi podeželskih ljudi vsebujejo podeželskega duha preprostega človeka, motivi mestnih ljudi pa vsebujejo meščanskega duha velikokrat bolj izobraženega in finega človeka.

2. V humorističnih motivih se pojavljajo samo odrasli literarni liki. OVRŽENA HIPOTEZA

Tako kot je družba sestavljena iz odraslih in otrok, tako se v humorističnem pogledu kaže pogled nanjo. Brez otrok ni veselja, strahu, nevednosti, izzivov, iskrenosti, smešnih imen, ki ostanejo za vse življenje. Predvsem pisca o kmečkem življenju sta znala enakovredno vpletati tako odrasle kot otroke. Ravno tako pa so se tudi pripovedovalci naslanjali na svojo mladost.

3. Jurčičev humor je zastarel in neaktualen. OVRŽENA HIPOTEZA

Tudi to hipotezo moramo ovreči, saj smo pri izpisu motivov ugotovile, da se ti po svoji sorodnosti med deli ponavljajo. Višnjane lahko danes »srečamo« na vsakem koraku, v mestu ali na podeželju, saj ljudje zelo hitro delujemo kot drugi brez lastnega razmišljanja. Ne izpostavljamo se radi in imamo radi svoj mir. Še vedno gojimo živali in imamo ljubljence, ki se na marsikaj odzivajo na svoj živalski način. Radi se tožarimo in iščemo pravico na sodišču, čeprav pri tem po nepotrebnem zapravljamo denar.

4. Humor je prisoten v knjigah in v resničnem življenju. POTRJENA HIPOTEZA

Vesele smo, da lahko to hipotezo potrdimo, saj se rade smejemo. Tako izbrane knjige kot pripovedovalci so nam ponudili dovolj humorističnega gradiva, da lahko le-tega iščemo in odkrivamo še drugje.

Ob raziskovanju smo se veliko naučile o humorističnih značilnostih besedil in nasploh o možnem načinu raziskovanja in prebiranja literature. Sama analiza motivov je bila dokaj zahtevna, zlasti ko smo motiv skušale določiti z eno ključno besedo. Potrebna je bilo veliko sistematičnega izpisovanja. Zagotovo pa smo uživale tudi ob poslušanju duhovitih pripovedi in njihovi podrobni analizi. Ugotovile smo, da je naš jezik zelo bogat in živ. Ljudje smo si v marsičem podobni. Ko nas pestijo težave, jih rešujemo s humorjem, ko smo veseli, to potrjujemo s humorjem. Knjige so lahko v marsikaterem pogledu naše vodilo, saj nam razkrivajo pravi obraz in značaj ljudi, ki jih srečujemo. Ugotovile smo, da je humor lepilo, ki nas ljudi drži skupaj in nas sprošča.

Seveda bi se to nalogo dalo še razširi in nadgraditi. Morda v smeri zbiranja anekdot in pripovedi večih domačinov, ki bi jih posnale in bi lahko s temi vsebinami polnili lokalne radijske programe. Morda v smeri proučevanja druge humoristične literature, npr. Butalcev. Možno bi seveda bilo, da empirični del te naloge preoblikujemo v strip in ponudimo v branjem vrstnikom v širšem slovenskem prostoru.

7 VIRI IN LITERATURA

Bogdan Novak. Dostopno na: <https://www.obrazislovenskihpokrajih.si/oseba/novak-bogdan>, 20. 10. 2021.

Bogdan Novak, dela. Dostopno na: <https://www.miszalozba.com/avtorji/bogdan-novak>, 22. 10. 2021.

Bogdan Novak, nagrade. Dostopno na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Bogdan_Novak#Bibliografija, 21. 10. 2021.

Bogdan Novak, Zaletenci. <https://www.bolha.com/knjige-revije-stripi-ostalo/bogdan-novak-zaletenci-oglas-7956646>, 20. 10. 2021.

Branko Šömen. Dostopno na: <https://drustvo-dsp.si/pisatelj/branko-somen>, 29. 10. 2021.

Branko Šömen, dela. Dostopno na: <https://www.antikvariatalef.si/izdelek/branko-somen-past-za-metulje-2>, 29. 10. 2021.

Branko Šömen, Skregan s pametjo, humoreske. Dostopno na: <https://www.bolha.com/misli-aforizmi-humor-leposlovje/branko-somen-skregan-pametjo-humoreske-oglas-389962>, 29. 10. 2021.

Čermak, M. (22. 12. 2014). Vse ljubezni Ferija Lainščka. *Novice*. <https://novice.svet24.si/clanek/revije/zarja/5492e88c060f7/vse-ljubezni-ferija-lainscka?msclkid=b949cfb1b38411ec82e85988569704dd>, 22. 10. 2021.

Deček na dedovem kolesu. Dostopno na: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/feri-lainscek-pojep-na-dejdekovom-biciklini-decek-na-dedovem-kolesu>, 17. 11. 2021.

Feri Lainšček, pesniške zbirke. Dostopno na: <https://www.mladinska.com/avtorji/feri-lainscek>, 17. 11. 2021.

Feri Lainšček, pripovedna dela. Dostopno na: <https://www.dobreknjige.si/Avtorji.aspx?avtor=Feri+Lain%C5%A1%C4%8Dek>, 17. 11. 2021.

Feri Lainšček je Prešernov nagrajenec (3. 12. 2020). *Beletrina*. Dostopno na: <https://beletrina.si/novice/feri-lainscek-je-presernov-nagrajenec>, 14. 11. 2021.

Feri Lainšček za intervju (7. 2. 2021). *RTV Slovenija*. Dostopno na: Feri Lainšček: Zmeraj je pot, zmeraj je upanje, zato je treba kljubovati brezupu - RTVSLO.si, 18. 11. 2021.

Fran. (2021). Dostopno na: <https://fran.si/130/sskj-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika>, 13. 1. 2022.

Honzak, M. (2002). *Dober dan, književnost: priročnik za učence osnovnih šol*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Intihar, A. (9. 2. 2021). Josip Jurčič – v marsičem prvi. *Delo*. Dostopno na: <https://www.delo.si/kultura/knjiga/josip-jurcic-v-marsicem-prvi>, 6. 11. 2021.

Jurčič, J. (2004). *Kozlovska sodba*. Ljubljana: Karantanija.

Jurčičeva rojstna hiša na Muljavi. Dostopno na: <https://www.kamra.si/novice/3-maja-1881-je-umrl-josip-jurcic-slovenski-pisatelj-in-casnikar>, 8. 12. 2021.

Kmecl, M. (1995). *Mala literarna teorija*. Ljubljana: M&N.

Košir, M. (10. 5. 2010). *Feri Lainšček: Ne bodi kot drugi*. Dostopno na: <https://literarni-val.slovenianforum.com/t1278-feri-lainek-ne-bodi-kot-drugi>, 2. 1. 2022.

Kozlovska sodba v Višnji Gori. Dostopno na: <https://www.mladinska-knjiga.si/knjige/za-otroke/kozlovska-sodba-v-visnji-gori>, 4. 11. 2021.

Lainšček, F. (2001). *Deček na dedovem kolesu*. Murska Sobota: Založba Franc-Franc.

Literarna teorija. Dostopno na: https://studentski.net/gradivo/umb_pef_rp1_mlk_vaj_literarna_teorija_04, 14. 12. 2021.

Milivoj M. Roš, Kako sem videl svet izpod mize. Dostopno na: <https://www.ceneje.si/Izdelek/4078765/pisarna-in-sola/knjige-in-literatura/knjige/milivoj-m-ros-kako-sem-videl-svet-izpod-mize>, 3. 11. 2021.

Milivoj Miki Roš, nagrajen za življenjsko delo na področju kulture. (7. 2. 2015). Dostopno na: sobotainfo.com/novica/kultura/milivoj-miki-ros-nagrajen-za-zivljenjsko-delo-na-podrocju-kulture/104638, 12. 1. 2022.

Milivoj Miki Roš, vsestranski kulturni ustvarjalec (Televizija As), 2021. Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=0Z7sgeikrZw>, 30. 10. 2021.

Miran Camplin - Cepo. <https://mediaspeed.net/fotografije/prikazi/13236-miran-camplin-cepo-humorist-in-clan-skupine-dkwaschen-retasy>, 17. 2. 2022.

Muljava. Dostopno na: <https://namuljavi.si/josip-jurcic>, 4. 11. 2021.

Novak, B. (1993). *Zaletenci*. Murska Sobota: Pomurska založba.

Predstavljamo slovenske pisatelje in pisateljice – Vesna Radovanovič. Dostopno na: <https://www.mb.sik.si/predstavljamo-slovenske-pisateljice-in-pisatelje-vesna-radovanovic.html>, 30. 10. 2021.

Primož in Cepo – »kvašena retaša«, ki zabavata Pomurce. Dostopno na: https://www.pomurec.com/vsebina/3530/Primoz_in_Cepo_-_, 17. 2. 2022.

Radovanovič, V. (2005). *Kdaj ste umrli?*. Murska Sobota: Založba Franc-Franc.

Roš, M. M. (2005). *Kako sem videl svet izpod mize*. Murska Sobota: ZKD; Maribor: Litera.

Slovenski narod. Dostopno na:

<https://ucilnice.arnes.si/course/view.php?id=71020§ion=3>, 13.12. 2021.

Šömen, B. (1973). *Skregan s pametjo*. Ljubljana: DZS.

Velik prvoaprilski človek, 2016. Dostopno na:

<https://novice.svet24.si/clanek/novice/kultura/56fe2af6af697/velik-prvoaprilski-clovek>, 24. 10. 2021.

Vesna Radovanovič. Dostopno na:

<https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/radovanovic-vesna/>, 30. 10. 2021.

Vesna Radovanovič, Kdaj ste umrli. Dostopno na: <https://www.bolha.com/knjige-revije-stripi-ostalo/vesna-radovanovic-kdaj-ste-umrli-oglas-4234653>, 30. 10. 2021.

Vesna Radovanovič, pravljice. Dostopno na: <https://www.mb.sik.si/predstavljamo-slovenske-pisateljice-in-pisatelje-vesna-radovanovic.html>, 30. 10. 2021.

Zbirka Lipa zelenela je. Dostopno na: <https://www.bolha.com/knjizne-zbirke/lipa-zelenela-je-bogdan-novak-1-12-komplet-oglas-4499008>, 20. 10. 2021.

Zbirka Zvesti prijatelji. Dostopno na: <https://www.bolha.com/knjizne-zbirke/zvesti-prijatelji-bogdan-novak-celotna-zbirka-oglas-5968456>, 20. 10. 2021.

Ustni viri:

Camplin, M. (roj. 1981). Ustna pripoved. Murska Sobota, 24. 1. 2022.

Horvat, D. (roj. 1960). Ustna pripoved. Murska Sobota, 25. 1. 2022.

Hraščanec, P. (roj. 1974). Ustna pripoved. Murska Sobota, 28. 2. 2022.